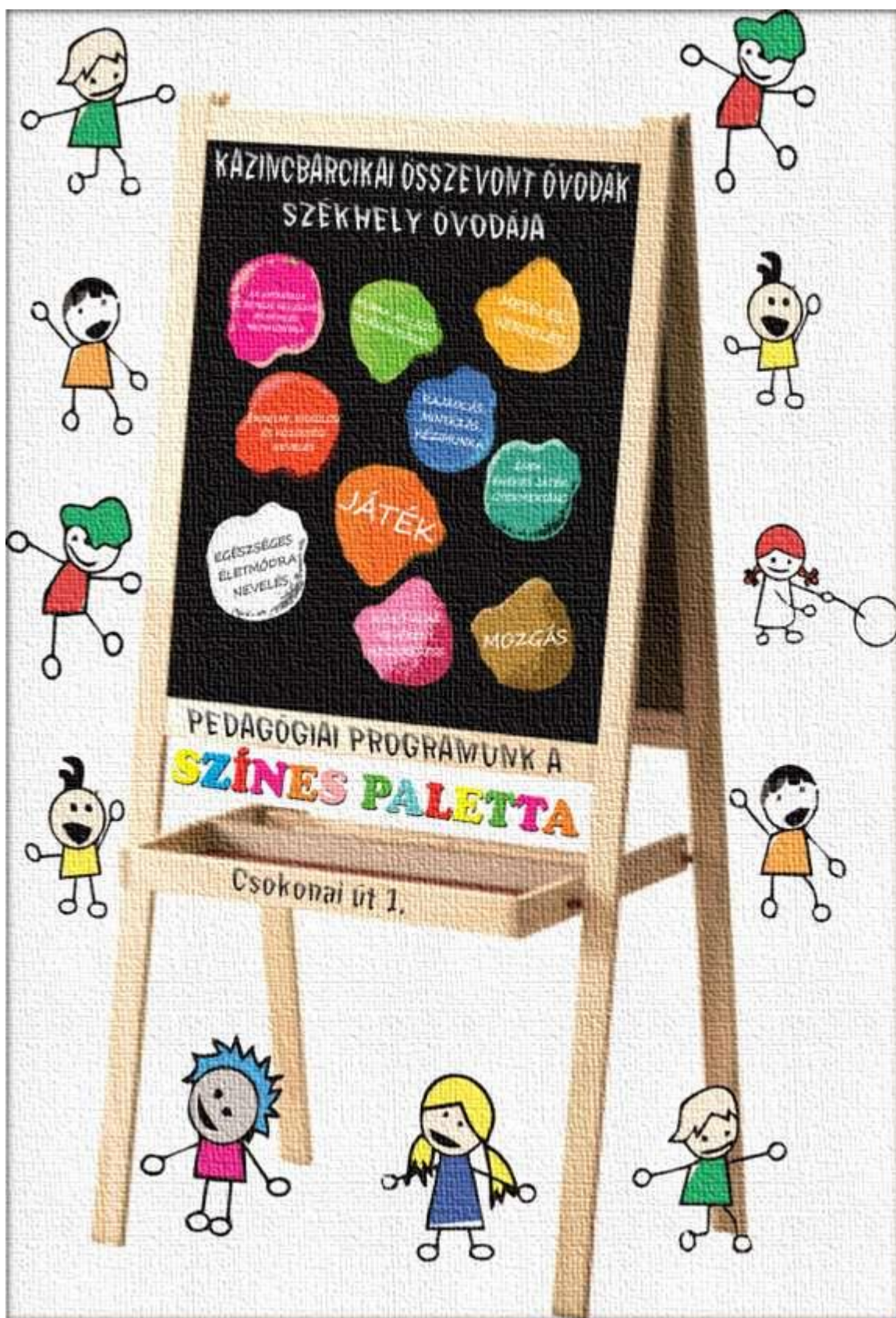

Színes paletta
A Kazincbarcikai Összevont Óvodák Székhely Óvodájának
Pedagógiai Programja

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	3
AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI	4
HELYZETELEMZÉS	5
1. AZ ÓVODA OBJEKTÍV FELTÉTELRENDSZERE	8
1.1 A HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ SZAKMAI KÉPESÍTÉSEK:	8
1.2 A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ESZKÖZRENDSZERE	10
2. A PROGRAM CÉLFEJEZETE	11
2.1 AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA FELADATA	11
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI	16
3.1 EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	16
3.2 ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	20
3.3 AZ ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	25
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	32
5. AZ ÓVODA KAPCSOLATTARTÁSI RENDSZERE	34
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	40
6.1 A JÁTÉK	40
6.2 MŰVELTSÉGI TERÜLETEK	45
6.3 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	64
6.4 A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	67
7. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	70
8. A PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK ÉRTÉKELÉSE	72
9. RENDEZVÉNYEK- JELES NAPOK	73
10. A PEDAGÓGIAI MUNKA EGYÉB SZÍNTEREI	76
10.1 KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK AZ ÓVODÁBAN	76
11. NEVELÉSI IDŐN TÚLI SZOLGÁLTATÁSOK	83
12. DOKUMENTÁCIÓ	84
FELHASZNÁLT IRODALOM	85
13. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT	89
14. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	HIBA! A KÖNYVJELZŐ NEM LÉTEZIK.

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről rendelkezése értelmében az óvodák **helyi pedagógiai programjuk** alapján végzik szakmai munkájukat.

A 2005-ben alapított Kazincbarcikai Összevont Óvodák - eleget téve a törvényi előírásnak és törvény adta lehetőséggel élve - a következő tartalmi és törvényi szabályozások alapján készítette el **Pedagógiai Keretprogramját**, a tagóvodák **Helyi Pedagógiai Programja** alapján.

- A többször módosított 2011. évi CXC. törvény a köznevelésről
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos Alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ENSZ Gyermekjogi Charta, a gyermekek jogairól szóló nemzetközi egyezménye.
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- B.-A.-Z. Megyei feladat ellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- Egyéb, a pedagógiai program tartalmát befolyásoló dokumentum
- Nevelőtestületi határozatok
- Kazincbarcikai Összevont Óvodák Alapító Okirata
- Fenntartói rendeletek

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az óvoda hivatalos elnevezése: KAZINCBARCIKAI ÖSSZEVONT ÓVODÁK

Az óvoda címe: 3700 Kazincbarcika, Csokonai út 1.

OM azonosítója: **028490001**

Az óvoda elérhetősége:

Telefonszámok: 06-48/ 512-543, 512-544

E-mail cím: kazincbarcikaiosszevontovodak@gmail.com

Levelezési cím: 3700 Kazincbarcika, Csokonai út 1.

Az Óvoda fenntartója: Kazincbarcika Város önkormányzata Fő tér 4. sz.

HELYZETELEMZÉS

Óvodánk, a Kazincbarcikai Összevont Óvodák Székhely Óvodája 1978-ban nyitotta meg kapuit.

Sokéves tapasztalattal rendelkező nevelőtestületünk tagjai inkluzív pedagógiai szemlélettel, kiváló szaktudással, képzéseken való részvétellel, önképzés segítségével igyekszik megfelelni a kor szakmai kihívásainak. Segítik a rendszerbe kerülő pályakezdő kolléganők beilleszkedését, pedagógiai szemléletünk gyakorlatban való alkalmazását. A nevelőmunka hatékonyságához járulnak hozzá. a szakképzett pedagógiai asszisztensek és dajkák.

Közösen valósítjuk meg szervezetünk kitűzött céljait. A rendszeresen ismétlődő rendezvényeink összetartanak bennünket, erősítik a kötődésünket és életben tartják értékrendünket, tradícióinkat. Innovatívak, mindig megújulásra készek vagyunk.

Már sok éve hagyománya van a környezeti nevelésre épített képességfejlesztésnek, mely a feldolgozandó témák alapjául szolgál. Valljuk, hogy a művészetek útján is megismerhető a világ. A művészetek kiváló lehetőséget biztosítanak a képességek kibontakoztatására. Különösen fontosnak tartjuk a művészeti tevékenységeken belül a vizuális, zenei és az irodalmi nevelést. Nevelőmunkánkban fontos az egyéni képességek figyelembevétele, a **szabad játék** megkülönböztetett szerepe, az élményszerzés komplex tevékenységekkel összekapcsolt szemlélet, mely a folyamatos napirend megvalósulása során támogatja a gyermekek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, a tehetség kibontakozását.

A Kisművészek Játszóháza a tehetséggondozás színtere, a Morzsa Színház az óvoda felnőttekből álló „művészeti” csoportja.

Az eltérő ütemű egyéni fejlődés következtében a gyermekek ismerete és készsége mennyiségi és minőségi különbséget mutat, amelyet tovább fokoz a szociokulturális környezet különbözősége és az itt élő nemzetiségi családok.

A gyermekek többsége érzelmi biztonságot nyújtó környezetből érkezik, de évről évre nő azon gyermekek száma is, akik környezeti ártalmaktól terheltek, viselkedésükben szorongásosok, indulatosak.

A 2018/2019- es nevelési évben óvodánk bekerült az *EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt uniós projektbe*. A projekt hatással volt a nevelőtestület szakmai fejlődésére, különösen a komplex iskolai lemorzsolódás

megelőzésének támogatását segítő pedagógiai rendszer megismerése, ezen belül, az óvoda esélyteremtő, befogadó, hátránycsökkentő szerepének erősítése, a tanulási zavart megelőző preventív óvodai tevékenységek fejlesztésének tudásmegosztása által.

Óvodánk a körzetébe tartozó sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését vállalja. Intézményünk - a Kazincbarcikai Összevont Óvodák -, saját készítésű, jól bevált, jogszabályhoz igazított dokumentációs rendszerrel rendelkezik, -melyet nevelőközösségünk is használ- melyben jól áttekinthető a tervezőmunka, megvalósítási folyamat és a mérés, értékelés eredményei is.

Belső Ellenőrzési Csoportunk hatékonyan működik.

Óvodánk külső és belső képe magán viseli a panelóvodák jellegzetességeit.

2009-ben az „Új Magyarországért-Fejlesztési terv” pályázat alapján sor kerülhetett az épület teljes körű külső-belső akadálymentesítésére. Nagy örömünkre ezzel egy időben sikerült a belső burkolatokat kicserélni, mely gyermekeink komfortérzetét segíti.

2019-ben „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” (TOP-3.2.1-16-BO1-2017-00076) pályázat elnyerésével és Kazincbarcika Város Önkormányzatának támogatásával óvodánk épülete energetikai korszerűsítés kapcsán „színesbe öltözött”. (Azóta a gyermekek „Legó ovinak” becézik.) A beruházás kapcsán a külső szigetelés mellett, kicserélődtek a nyílászárók, megújult a teljes energetikai hálózat és a csoportszobák padlózata új burkolatot kapott.

Tárgyi feltételeink évről évre javulnak. Egy csoportszobából korszerű, sporteszközökkel jól felszerelt tornaszoba került kialakításra és az egészséges életmód támogatásához a csoportokban „somokozókat” helyeztünk el.

Megvalósult az egyéni fejlesztésekre alkalmas fejlesztőszoba kialakítása is.

Öltözőszekrények, csoportszobáinkba bútorok, függönyök kerültek beszerzésre. Informatikai infrastruktúránk is nagymértékben fejlődött: Internethálózat tábla gépek, laptopok, fényképezőgép segíti a dolgozók és óvodásaink infokommunikációs kompetenciáinak fejlődését, fejlesztését. .

Csoportszobáink színesek, barátságosak, magukon hordozzák a bennük dolgozó óvodapedagógusok lelkét, esztétikai érzékenységét, kreativitását. Tiszta, világos, tágas és esztétikus, barátságos környezetet biztosít a hozzánk járó gyermekek számára.

Az előterekben található az Ovi Galériánk, ami alkalmas a gyermekek évszakokhoz és az

óvodapedagógusok által tervezett projektekhez kapcsolódó munkáinak kiállítására, illetve más óvodai életünkhöz fűződő szépművészeti, népművészeti, és iparművészeti alkotások kiállítására. Mindez gyermekeink esztétikai érzékének fejlesztését célozza.

Költségvetési keretből, pályázatok útján, alapítványi hozzájárulásból igyekszünk javítani tárgyi feltételeinken:

Udvarunkon egyaránt található füves, és szilárd felület is. Fás, bokros, virágos környezetben játszhatnak, mozoghatnak óvodásaink az udvari élet során. Szabadtéri játékainkat EU szabványnak megfelelő játékeszközökkel bővítettük és bővítjük. Udvari játékaink minősítése megtörtént, rendszeres a felülvizsgálat. Alapítványi és fenntartói támogatással műfüves pálya került letelepítésre 2017-ben.

A csoportok szervezésénél figyelembe vesszük a szülők igényeit. Nagyon fontosnak tartjuk nevelőmunkánk érdekében a családdal való jó kapcsolatunkat.

A szülők ismerik és elismerik munkánkat, értékelik erőfeszítéseinket. Környezetünk sajátosságait figyelembe véve, a szülők véleményének tiszteletben tartásával, értékeink megőrzésével határoztuk meg nevelési koncepciónkat.

Nevelőmunkánk eredményességében az iskola is megerősített bennünket, hisz óvodásaink nagy része a szomszédos Pollack Mihály Általános Iskola Ádám Jenő Tagiskolájában kezdi meg tanulmányait, mely Tehetségpont, s ezáltal kiemelten kezelik a művészeti tárgyakat.

A ma gyermekének szükségletei, a személyiségjegyek hangsúlyai a társadalmi folyamatok hatására változnak. Bízunk abban, hogy a hozzánk járó gyermekeknek életre szóló élményeket és ismereteket nyújtunk. Megalapozzuk azokat a képességeket, melyre szüksége lesz a gyorsan változó világban a 21. század emberének.

*"Engem ne emeljen a magasba senki, ha nem tud addig tartani,
míg tényleg
megnövök. guggoljon ide mellém, ha nem csak
hallani, de érteni akar,
hogy közel legyen, a szívdobbanásunk. "
/Birtalan Ferenc/*

1. AZ ÓVODA OBJEKTÍV FELTÉTELRENDSZERE

1.1 A helyi Pedagógiai Programunk megvalósításához rendelkezésre álló szakmai képesítések:

- ✓ A gyermekcsoportban a nevelőmunkát az óvodapedagógus végzi.
- ✓ Az óvodában dolgozó felnőttek viselkedése modell a gyermekek számára.
- ✓ Az óvodapedagógus és az óvoda működését segítő személyzet együttesen járul hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez.
- ✓ Az integrált csoportban dolgozók értékrendje olyan morális és érzelmi normákat képvisel, amely követendő példa a gyermekközösség és a felnőttek számára. Amunkáját a gyermekek sérüléseinek megfelelően vesszük igénybe. (fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus)

Megnevezés	Fő
Szakvizsga	
Közsoktatás vezető/Tanügyigazgatási és szakértői szak/Vezető óvodapedagógus	3
Fejlesztőpedagógus	1
Mozgásfejlesztő	2
Pedagógia	1
Másoddiploma	
Pszichopedagógus	1
Ének-zene tanár	1
Pedagógia szak	1
Tanúsítvánnyal végződő, bizonyítvány adó képzés	
Alapfokú angol/német nyelvvizsga	3
Középfokú nyelvvizsga	2
Sportoktató RG szakág	1
ECDL	4
Logopédia/Beszédfejlesztés	1
Egyéb képesítés	
Minőségfejlesztés/Mérés értékelés	2
Szociális képességek fejlesztése	2
Zenei nevelés fejlesztése/Gyermek játék és néptánc/Így tedd rá	4
Iskola, óvoda közötti átmenet	1
Környezetismereti játékok elemzése és készítése/Környezeti nevelés	3

Kompetencia alapú programcsomagok alkalmazása	2
Tehetséggondozás	1
Gyógytestnevelés	1
HHH, roma gyermekek korai óvodába kerülésének megszervezését segítő program	1
Családpedagógia	1
Gyermekek agresszió erőszakmentes kezelése	1
EFOP 3.1.5.- továbbképzések (pedagógusmesterség, óvoda világa, az iskolai lemorzsolódás megelőzését célzó komplex intézményfejlesztés támogatása)	3
Fejlesztőpedagógia	1
Mozgásterápia	1
Mentálhigiéné	1
Képzőművészet az óvodába	1
Vizuális játékok, eszközök a gyakorlatban	1
Pedagógiai munkát segítő dolgozók	
pedagógiai asszisztens	2 fő
dajka	6 fő
karbantartó (létesítményüzemeltetési csoport)	1 fő
konyhai dolgozó (Príma Kft.)	1 fő
gazdasági ügyintéző	3 fő

Eredményeink, amire büszkék vagyunk

- Kazincbarcika Város Közneveléséért kitüntető díj 1 fő
- Polgármesteri dicséret 7 fő
- Elismerések a kultúra napja alkalmából 4 fő
- Sport munkáért elismerések 1 fő
- Szakszervezeti Eötvös Emlékplakett bronz, ezüst 2 fő
- Barcika Csillagai elismerés 1 fő
- Per Naturam díj 1 fő

1.2 A Pedagógiai Program megvalósításának eszközrendszere

Az óvoda tárgyi feltételei

Óvodánk 1978-ban nyitotta meg kapuját a bérházak gyűrűjében. Tipikus lakótelepi óvoda ismérveit hordozza magán. Épületünk kétszintes, szimmetrikus szerkezetű, 8 csoportszobával rendelkezik, 2 csoporthoz tartozik egy öltöző és egy mosdó. E helyiségek használata körültekintő szervezést igényel az óvónők részéről a zsúfoltság elkerülése érdekében. Csoportszobáink tágasak, szépek, barátságosak, színesek- az óvónők egyéniségei, kreativitásuk tükröződik bennük. Három csoportban galéria található, mely kedvelt játszóhely a gyermekek körében. A többi csoportban célszerűen variálható bútorok, térelválasztók vannak, melyek alkalmasak kuckók, zugok létrehozására.

A gyermeki tevékenységhez szükséges tárgyi felszereltség rendelkezésünkre áll. Játékkészletünk, a tanulást segítő eszközeink átlagon felülinek mondhatóak, folyamatos pótlásuk szükséges. A művészeti tevékenységekhez (rajzolás, festés, barkácsolás) szükséges eszközök állandó helyen, a gyermekek számára bármikor elérhető közelségben kerülnek elhelyezésre.

Az épületet nagy területen zöld övezet veszi körül. Minden csoport saját udvarrészrel rendelkezik, ahol homokozó rész, valamint ügyességet és mozgást fejlesztő játékok, mászóakák találhatóak. Lehetőség van virágoskert és konyhakert gondozására is, mely közkedvelt óvodásaink körében. A játszóudvarok korszerűsítése, karbantartása az adott lehetőségekhez képest folyamatosan megvalósítandó feladatunk az EU irányadó szabványait figyelembe véve. Saját konyhánk üzemeltetése 2012 januárjában átkerült a városban működő PRIMA KFT-hez, de változatlanul ellátja óvodánk étkeztetését.

A tárgyi feltételek biztosításáról az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete az iránymutató (JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező -minimális- eszközeiről és felszereléséről).

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a tárgyi feltételeket mindig a sérülés specifikuma határozza meg.

2. A PROGRAM CÉLFEJEZETE

2.1 Az óvodai nevelés célja feladata

Cél:

A gyermekek érezzék jól magukat az óvodában. Az őket megillető jogok tiszteletben tartásával fejlődjenek sokoldalúan, harmonikusan, életkori és egyéni fejlődési ütem szerint.

Bontakozzanak ki egyéni képességeik, hogy felkészülten, az optimális fejlettségi szintet figyelembe véve, örömmel lépjenek a következő életszakaszba, képesek legyenek az iskolai élet megkezdésére. Erős érzelmi kötődés kialakítása a gyermekek és a művészetek között. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációval történő felzárkóztatásának biztosítása.

Feladat:

- ❖ A családi nevelés kiegészítése, segítése, együttnevelés, hátránycsökkentő szerep erősítése.
- ❖ Elfogadó, befogadó pedagógiai attitűd, biztonságos, érzelmmel teli, inger gazdag, esztétikus környezet biztosítása.
- ❖ Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. Az együttlétek, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítsenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség, igazságosság, igazmondás
- ❖ Ismeretek komplex bővítése, egyéni képességek fejlesztése.
- ❖ Esztétikai érzelmek biztosítása, ízlésformálás.
- ❖ A művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, hogy a gyermekben az élménybefogadó képesség erősödjön.
- ❖ Egészséges életmódra nevelés, testi nevelés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- ❖ Környezettudatos magatartás, a környezet védelméhez és megóvásához, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítása.

- ❖ A gyermekek kompetenciájának erősítése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. Integrált nevelés megvalósítása.
- ❖ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelésének megvalósítása (SNI, BTMN, kiemelten tehetséges, HH, HHH gyermekek).
- ❖ Az egyenlő hozzáférés, szeretetteljes gondoskodás biztosítása, az alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése
- ❖ A nevelési folyamatban minden gyermek egyenlő hozzáféréssel szeretetteljes és magas színvonalú nevelésben részesüljön, a meglévő hátrányok csökkenjenek.

Óvodakép:

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja a gyermekek fejlődésének és nevelésének feltételeit.

Az óvoda, nevelési intézmény, védő, óvó, szociális feladatokkal, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Az óvodában minden azért van, hogy a gyermek boldog legyen.

A gyermeket körülvevő környezet legyen vonzó, esztétikus, biztonságos.

A társas kapcsolatokat egymás elfogadása, tisztelet, szeretet, érzelmi dominancia, bizalom, jellemezi.

Nevelésünkre jellemző az inkluzív pedagógiai szemlélet, a nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése.

Gyermekekép:

Gyermekeink legyenek:

- boldogok
- pozitív énképpel rendelkezők
- kiegyensúlyozottak
- nyitottak
- önkifejezőek
- kreatívak
- érdeklődőek

- önállóak
- együttműködők
- különbözőséget elfogadóak
- szabály és feladattudattal rendelkezők
- neme és identitás tudata természetes része egyéniségének

Pedagóguskép:

Pozitív érzelmekkel teli, feltétel nélkül elfogadó felnőtt közösség, melyre jellemző:

- a pedagógiai elvek egységes szemlélete
- az egymás munkájának megbecsülése és tisztelete
- a pedagógiai optimizmus és humanizmus
- a gyermekszeretet és empátia
- mintaadás
- innováció
- együttműködés
- tolerancia
- kreativitás
- problémamegoldás
- szociális érzékenység, inkluzív szemlélet
- a szakmai felkészültség és igényesség
- a hivatástudat és a hivatásszeretet

Dajkakép:

- egymás munkájának megbecsülése és tisztelete,
- gyermekszeretet és empátia,
- mintaadás,
- együttműködés,
- tolerancia,
- problémamegoldás,
- szociális érzékenység,
- szakmai felkészültség

Nevelési alapelvek:

- A gyermek életkoronként és egyénenként változó, egyedi, szociális lény.
- A gyermeki személyiség feltétel nélküli elfogadása, tiszteletben tartása, megbecsülése
- A befogadó köznevelési rendszer kialakításához való aktív hozzájárulásunk része az inkluzív nevelési szemlélet, gyakorlat kialakítása
- Minden gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, csökkenjenek meglévő hátrányai
- A játék kiemelt tevékenység.
- A szabad játék mással nem helyettesíthető.
- Egyéni készségek, képességek kibontakoztatása.
- Komplexitás és pedagógiai sokszínűség tervezéstől a megvalósításig.
- Az óvoda a családi együttnevelése.
- **A lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósítása.**
- **Az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődésének közvetett segítése.**

Küldetésünk:

A ránk bízott gyermekek nevelése, amely során megvalósul a gyermekek szükségleteinek kielégítése, magasabb szükségletek iránti igényük kialakítása, egyéni ütemű fejlődésük elősegítése, tudatos fejlesztése, inkluzív pedagógiai szemlélettel.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése. (beillesztés, felzárkóztatás, tehetséggondozás)

Az esélyteremtő szerep és hátránykompenzációs képesség erősítése:

- a nevelőtestület átfogó, tagintézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódása
- helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítása, működtetése, fenntartása a kitűzött célok elérése érdekében,
- az óvoda befogadó nevelését erősítő, de szegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozása,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztés, valamint a

lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítése, az egyenlő esélyek megteremtése.

- Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében az adaptív óvodai nevelés preventív, és a hátrányok csökkentését támogató feltételrendszerének további fejlesztése.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

3.1 Egészséges életmód alakítása

Cél:

Egészséges, edzett személyiség nevelése a testi fejlődés biztosításával és az egészséges életvitel igényének alakításával.

Testi –lelki- szociális egészségnevelés.

A gyermek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása, környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme

Feladat:

- ❖ A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- ❖ Egészséges és biztonságos környezet kialakítása, a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- ❖ Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalomban gazdag ételek fogyasztása, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- ❖ A gyermekek testi képességeinek, az összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- ❖ Környezettudatos szemléletmód és magatartás kialakítása
- ❖ A megfelelő szakemberek bevonásával prevenció és korrekció testi-, lelki-, nevelési feladatok ellátása.
- ❖ A szociális hátrányok enyhítése

Alapelvek:

- Az egészség érték.
- A testi, lelki, szociális egészség egyformán fontos.
- A biológiai szükséglet kielégítése minden más szükséglet alapja.
- A szükségletek kielégítésében fontos szerepe van a felnőtt - gyermek meghitt, empátikus kapcsolatának

Tartalom:

A gondozás az óvodai nevelőmunkánk szerves része, feladata a gyermekek testi jólétének, egészséges fejlődésének biztosítása. E területhez tartozik az ***egészséges életmódhoz szükséges feltételek megteremtése, a helyes táplálkozásról, tisztálkodásról, öltözködésről, mozgásról, edzésről, pihenésről való gondoskodás.*** Ezek eredményeként alakulnak ki az egészséges életmód szokásai.

Már óvodáskorban el kell kezdeni az egészséges életvitel iránti igény megalapozását, **mely nagyban elősegíti a szociális hátrányok mérséklését (egészségtudat kialakítása, táplálkozás),** amit a szülők bevonásával együtt végzünk. Arra törekszünk, hogy a gyerekekkel bensőséges kapcsolat alakuljon ki, alkalmazkodunk egyéni igényeikhez, otthonról hozott szokásaikhoz.

Folyamatos megfigyeléssel, orvosi ellenőrzéssel biztosítjuk egészséges fejlődésüket / súly- és magasságmérés, tartás, hallás, látás, fogászati szűrés /

Az óvoda helyiségei és az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés legfőbb színtere. Fontosnak tartjuk az esztétikus és egészséges környezet kialakításában a gyermekek aktív részvételét.

Jól felszerelt tornaszobánk lehetőséget biztosít a mindennapos és a tervezett mozgástevékenységek kivitelezésére. Udvarunk is a gyerekek tevékenységének sokféleségét szolgálja. Változatos talajfelület, homokozó, mozgást, egyensúlyozást fejlesztő játékszerek biztosítják a gyerekek gazdag mozgás tevékenységeit, a szervezet edzését.

Óvodánk belső helyiségei világosak, kényelmes berendezésűek. Tudatosan figyelünk az egészséges balesetmentes környezet biztosítására.

Legfontosabb feladatunknak tartjuk a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítését (táplálkozás, testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés).

A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítésére különös figyelmet fordítunk, a gyermekek bevonásával erősítjük a társra figyelés képességét.

A gyerekek testi és szellemi fejlődésének alapvető feltétele a helyes életritmus kialakítása, mely óvodánkban rugalmas napirendünk által valósul meg. A rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységek nyugalmat, biztonságot nyújtanak a gyerekek számára. Ugyanakkor a különböző tevékenységek váltakozása pihentet.

A növekedés és fejlődés elengedhetetlen feltétele a napi háromszori étkezés, melyet változatos étlappal a PRIMA Kft. biztosítja intézményeinkben Célunk, hogy a gyermekeket hozzászoktassuk a 2015. január 01-től bevezetésre került reformtáplálkozás törvényi előírásához a táplálkozási szokások tudatos alakításával, a család és az intézmény

együttműködésével (só elvonás, cukorcsökkentés, teljes kiőrlésű pékáru, új húsféleségek, konyha technikai eljárások változásai).

Ezzel kapcsolatos feladatunk az étkezési kultúra elmélyítése- az egészséges táplálkozás fontosságának erősítése személyes példamutatással.

Tapintatosan segítjük azokat a gyerekeket, akik ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban, folyadék igényében eltérést mutatnak. Különös figyelmet fordítunk a kulturált étkezés esztétikumára, az asztal melletti kulturált viselkedésre.

Az egészség megóvása érdekében fontosnak tartjuk a tisztálkodási szokások elsajátítását (a test tisztán tartását, törölközést, fésülködést, fogápolást).

A WC használata közben biztosítjuk az intimitást, a WC-papír megfelelő használatára szoktatást, ha szükséges segítséggel is, hogy később önállóan ki tudják ezen szükségleteiket elégíteni.

A hőmérsékleti változások ellensúlyozására szorgalmazzuk a többrétegű öltözködést. Összhangot termetünk az óvodai és otthoni helyes öltözködési szokások kialakításában. Célunk az önállóság és ízlés fejlesztése.

Sok időt töltünk minden évszakban az esztétikus és egészséges környezetben, összekapcsolva azt valamilyen programmal. Kihasználjuk a levegő - napfény együttes hatását, de odafigyelünk az erős napsütés káros hatásának a kiküszöbölésére is.

Igénybe vesszük városunk sportolásra, mozgásra és kirándulásra alkalmas helyeit: A Völgy – park fitness játszótereit, a jégpályát, a Csónakázó-tó és környékét, uszodát.

A környezettudatos magatartás és szemléletmód alakítását, kiemelt feladatként kezeljük. Hangsúlyozzuk a természet szeretetét, megóvását az állatok, növények gondozásának fontosságát.

Óvodán belül is biztosítjuk a gyerekek számára a változatos mozgásformákat.

A mindennapos, illetve a szervezett mozgásos tevékenységek tervezésével fejlesztjük a gyerekek testi képességeit. Igyekszünk minél több időt a szabadban lenni évszakra és időjárásnak megfelelően.

Ezeknek a mozgástevékenységeknek a szervezésénél is figyelembe vesszük a gyerekek terhelhetőségét és egyéni képességeit.

A gyógytestnevelés prevenciós formája a harmonikus mozgásfejlődést szolgálja. A korrekciós mozgásfejlesztés során a kialakuló testi problémák kezelése a feladat. Gyógytestnevelő- és fejlesztő pedagógus bevonásával segítjük az egészséges személyiség fejlődését.

Az óvodás gyermekeink napirendjében fontos szerepet kap a pihenés és az alvás. Mindig figyelembe vesszük és tiszteletben tartjuk a gyerekek alvási szokásait (otthonról hozott kedvenc

játék)

A gyerekek alvásiigényének kielégítésére megfelelően szellőztetett csoportszobában csendes, nyugodt környezetet biztosítunk.

Nagy gondot fordítunk a pihenéshez szükséges, kiegyensúlyozott, feszültségoldó hangulatra, amit altatómesével, verssel, dallal, zenével igyekszünk megteremteni.

A nyári napirendünket rugalmasan tervezzük, így lehetővé tesszük, hogy az iskolába készülő gyerekeink igényük szerint vegyenek részt az ebéd utáni pihenésben.

A gyerekek egészséges fejlődése érdekében fontos szerepet kap a családdal való együttműködés. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, ezért együtt kell keresnünk az egészséges életmód problémáinak megoldásait.

Egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva készítjük fel az életre.

Szervezési elvek, keretek:

- A gyermekek optimális fejlődésének biztosítása rugalmas napirend által.
- Fokozatosság, folyamatosság, rendszeresség, egyéni bánásmód érvényesítése.
- **A különböző szociokulturális környezetből érkező gyermekeknél és a sajátos nevelési igényű gyermekeknél a fejlődésüket leginkább elősegítő egyéni bánásmód előtérbe helyezése.**

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára, észreveszik az elvégzendő feladatokat.
- A testápolási szokásoknak megfelelően önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, használják az eszközöket.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látják el. Esztétikusan terítenek, ismerik a kulturált étkezés szokásait, szabályait. Készség szinten használják az evőeszközöket.
- Igényük van az egyéni fejlettségüknek megfelelő napirendre, pihenésre.
- A mozgásos játékokban kitartók szívesen mozognak, képesek harmonikusan együttműködni társaikkal. Örömként élik meg a közös mozgást.
- Szívesen tartózkodnak a szabadlevegőn és természetes igényükké válik a szabadban való mozgás.

- Kialakultak a testi-lelki egészség megőrzésének szokásai.
- Magatartásuk környezettudatos, szeretik, tisztelik, óvják, védik környezetüket
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

3.2 Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél:

A szűkebb és a tágabb környezetükben eligazodó, önértékesítő, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése, akiket a társak iránti tisztelet, együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség és szeretet jellemez.

Az óvodai közeg tükrözzön értéket teremtő viselkedési formákat.

Feladat:

- ❖ Élményekben és érzelmekben gazdag környezet megteremtésével nyugodt, szeretetteljes, családi légkör biztosítása, inkluzív pedagógiai szemlélettel, melyben a gyermek érzelmi biztonságban érezheti magát, ahol a felnőtt pozitív mintaadása modellként szolgál számára
- ❖ Az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek, felnőtt- felnőtt kapcsolatot pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemezze (bátorító nevelés)
- ❖ A gyermekek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának, szokás-, és normarendszerének megalapozása.
- ❖ **Szociokulturális hátrányok csökkentése, egyenlő hozzáférés biztosítása.**
- ❖ *A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a különleges bánásmódot igénylő gyermekek felismerése, nevelése - megfelelő szakemberek közreműködésével- az esélyegyenlőség biztosítása.*
- ❖ Értékorientált közösségi nevelés, amely magában foglalja az

egymás megbecsülésére, tiszteletére, elfogadására – toleráns viselkedésre nevelést.

- ❖ A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés kialakítása
- ❖ Művészeti nevelés- komplex esztétikai élmények biztosításával
- ❖ Nemzeti identitástudat, hazaszeretetre nevelés: **a magyarság, a magyar nép kultúrájával, és hagyományaival, a keresztény kulturális értékekkel való ismerkedés.**
- ❖ Társas kapcsolatok nyomon követése, szociometriai felmérés készítése, értékelése.
- ❖ A gyermekek lelki egészségének megőrzése, pozitív énkép alakítása (**Boldogságóra program megvalósítása**).

Alapelv:

- **A családdal való közvetlen kapcsolattartást a nevelésben a partnerség, a kölcsönös korrekt tájékoztatás és diszkréció jellemzi.**
- **Pozitív érzelmi viszony alakítása, a rácsodálkozás lehetősége, a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezet megismerését, megbecsülését (család, haza, otthon) segíti.**
- **Az egyéni bánásmód semmivel nem helyettesíthető!**
- **A keresztény kultúra értékeinek megismerésére az óvodában feldolgozásra kerülő egyházi ünnepek tartalma ad alkalmat.**

Tartalom:

Az óvodáskorú gyermek viselkedését az érzelmek irányítják. Az óvónő akkor tud a gyermekekre hatni, ha érzelmeit aktivizálja.

Az óvodába lépő gyermek beilleszkedését segíti a családi légkörű csoport kialakítása, melyben a gyermek az első napokban megnyugvást talál. A beszoktatás ideje alatt nagy hangsúlyt kap a differenciált egyéni bánásmód elve. Az óvodába lépéskor nagyon sokat segíthetnek a már óvodába járó gyermekek. Az óvónőhöz való érzelmi kötődés, a közös

élmények átélése, a megfigyelés, a felfedezés fejleszti igazán a szociális és tárgyi környezet történései iránti kíváncsiságot. Az érzelmekre épülő szeretetteljes kapcsolat alapja az élményfeldolgozásnak, az érzelmi átélésnek, a viselkedésminták átvételének a normák, szabályok elfogadásának.

Az érzelmi biztonság kialakulása után nyitott lesz a gyermek a szűkebb és tágabb környezetének megismerésére, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja. Mindezek által képessé válik arra, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére. Társas kapcsolatban formálódik, szívesen barátkozik, e folyamatban sajátítja el a helyes viselkedési normákat, alakul szabálytudata.

Az egész napi tevékenységben elsősorban a játék biztosítja a legjobb alkalmat a szocializációra.

Megtanul:

- egymáshoz alkalmazkodni,
- egymással kommunikálni,
- udvarias magatartási formákat elsajátítani,
 - /egymás iránti megbecsülés, elfogadás/
- ellentétes véleményeket elfogadni,
 - /kudarctűrő képesség/
 - alá - fölé - mellérendeltségi viszonyt megtapasztalni.

Fejlődnek erkölcsi tulajdonságai:

- segítőkészsége,
- önzetlensége,
- együttérzése
- feladat- és szabálytudata
- akarata, önállósága, önfegyelme, kitartása, feladattudata.

A felnőtt modellnyújtó szerepe elsődleges az erkölcsi, szociális érzelmek alakításában.

Mivel az óvónő közvetíti a társadalmi és közösségi élet normáit, minősíti a gyermek e normákhoz igazodó, vagy azok ellen vétő magatartását, értékelő megjegyzésével tudatosítja a gyermek magatartásának jellemzőit, ezzel is alakítva öntudatát, én - tudatát - és szabálytudatát. Az óvoda jelenlegi pedagógiai elve: individualizálva szocializál. Az egyén önérvényesítő, önmegvalósító képességeinek fejlesztése, a közösségi normák, szabályok betartása mellett.

A gyermek-gyermek kapcsolatban egymás megbecsülése, tisztelete, elfogadása- annak megértetése, hogy az emberek különböznek egymástól (toleráns viselkedés egymással

szemben)

Fontosnak tartjuk, hogy ez a közeg tükrözzön erkölcsi normákat, értékeket teremtő viselkedési formákat, hiszen korunk változó társadalmi életében jogos igény a kulturált viselkedés szokásainak, szabályainak kialakítása.

Az óvodapedagógus és gyermek kapcsolatában az óvodapedagógus:

- legyen pozitív minta a gyermekek számára,
- legyen kezdeményező és együttműködő,
- legyen barátságos és támogató,
- határozott és következetes,

A gyermek és dajka kapcsolatában a dajka:

- barátságos és támogató,
- toleráns és együttműködő,
- nyújtson pozitív mintákat,
- azonosuljon és segítse a csoport szokás-és normarendszerét,

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek nevelése sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével. /logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus/

Az óvodáskor az érzelmi kibontakozás időszaka.

Tevékenységbe ágyazott tapasztalatszerzésük során nem csak erkölcsi - szociális, hanem esztétikai és intellektuális érzelmeik is fejlődnek, mint például a szép iránti fogékonyság, művészi élmény befogadására való igény.

Fontos feladatnak tartjuk az esztétikai élményeken és tevékenységeken keresztül az esztétikai fogékonyság megalapozását. Összekapcsoljuk a mindennapi élet, a természet és a művészetek esztétikáját és komplex esztétikai élmények biztosításával megalapozzuk az esztétikai ízlést. A gyermeki kíváncsiság, megismerési vágy, felfedezés és alkotás öröme teszi lehetővé az intellektuális érzelmek kibontakozását.

Az alkotásra ösztönző eszközök állandó biztosításával segítjük a gyermekek önkifejezését, hogy érzelmeik, gondolataikat a vizuális eszközökkel is szabadon kifejezhessék.

A hazaszeretetre nevelés érzelmi alapjainak lerakása óvodáskorban indokolt, elhanyagolása nehezen pótolható mulasztás.

A társakhoz fűződő viszony, ragaszkodás a felnőttekhez, a táj és a természet szeretete, a családhoz kötődés, a mese, a népdal, a népi alkotások iránti vonzalom alapjai a hazaszeretet érzésének.

A **„Boldogságóra program”** kiemelt küldetése optimista, magabiztos és kitartó óvodások nevelése, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatok és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező felnőtté válnak.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Szervezési elvek, keretek:

- ❖ A programoktól, tevékenységektől függően a gyermekek életkori illetve egyéni sajátosságaikhoz igazítva a különböző szervezeti formák alkalmazása.
- ❖ A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos helyzetű, elhanyagolt, kiemelt figyelmet igényelt gyermekeknél a fejlődésüket leginkább elősegítő egyéni bánásmód előtérbe helyezése (bátorító nevelés inkluzív pedagógiai szemlélettel).
- ❖ A művészeti élményeken és tevékenységeken keresztül az esztétikai fogékonyság megalapozása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen, örömmel járnak óvodába, jól érzik magukat a közösségben.
- Kiegyensúlyozott, vidám érzelmi állapot jellemezi őket.
- A szokás-szabályrendszert alkalmazzák, betartják, kialakult szabálytudattal rendelkeznek.
- Pozitív erkölcsi, szociális érzékenységük kialakult.
- Az udvariassági szokásokat, a helyes viselkedés szabályait ismerik, alkalmazzák.

- Társaikkal nyitottak az együttes élményekre, tevékenységekre, bekapcsolódnak, irányítanak.
- A közös tevékenységek során aktívak, kezdeményezők, kitartóak. Örülnek a közösen elért sikereknek.
- Megfelelő ismerettel rendelkeznek szűkebb és tágabb környezetükről, kulturális értékekről.
- Hazaszeretet, szülőföldhöz, családhoz való kötődés jellemezi őket.
- Tevékenységhez kötődő együttműködési formákra képesek, kiterjedt kapcsolataik vannak.
- Reális énképpel, egészséges önbizalommal rendelkeznek.
- Konfliktusok kezelésére, megoldására képesek.
- Társaikkal, felnőttekkel szemben segítőkészek, elfogadóak, érdeklődők, tisztelettudók, toleránsak.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

3.3 Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességek kibontakoztatása
- A gyermekek kompetenciájának fejlesztése, élményszerű megtapasztalással, játékban és játékos tevékenységekben
- Olyan gyerekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük.

Az óvodapedagógus feladata:

- ❖ Beszélő környezet biztosítása
- ❖ Beszélgetésre alkalmas nyugodt légkör megteremtése
- ❖ A gyermeki beszédkedv felkeltése, fenntartása, kifejezőképesség, szókincs fejlesztése
- ❖ **Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése**

- ❖ Beszédkedv felmérése, a beszédhibák javítása szakemberek segítségével
- ❖ A kommunikáció különböző formáinak alakítása, helyes mintaadással és szabálykövetéssel
- ❖ Beszédfegyelem fejlesztése
- ❖ A különböző élethelyzetekben, tevékenységekben sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás útján történő ismeretszerzés, felfedezés lehetőségének biztosítása
- ❖ Értelmi képességek és kreativitás fejlesztése
- ❖ Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés
- ❖ Énkép-önismeret-önértékelés fejlesztése
- ❖ Hátrányok leküzdése, prevenció, tehetséggondozás
- ❖ Spontán szerzett ismeretek, tapasztalatok rendszerezése, bővítése
- ❖ Önálló gondolkodásra nevelés, döntési képességek fejlesztése

Alapelvek:

- A játék alapvetőtevékenység az óvodáskorú gyermekek számára.
- Az óvónő a játékból képet kap a gyermekek ismereteiről, az értelmi és szociális fejlettségének egészéről, a gyerekek élményeiről, beszédkészségéről.
- Az óvoda a gyerekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságaira építve biztosítja a változatos tevékenységeket, melyen keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a környező természeti és társadalmi valóságról.
- A játék és tanulás az óvodai életben összekapcsolódik.
- A gyermek tevékenységi vágya sarkalja a tapasztalatszerzésre, cselekvésre miközben újabb és újabb felfedezéseket tesz, ismereteket szerez.
- A nevelési folyamat valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek. A tanulás a gyermek részéről játék, az óvodapedagógus részéről tudatos, tervszerű tevékenység.
- A természetes környezetben a leghatékonyabb az ismeretszerzés, ezért gyakran visszük a gyerekeket kirándulni, sétálni. A tapasztaltok szerzése lehetővé teszi a gyerekek ismereteinek bővítését, képességeinek, magatartásának, tanulási vágyának kielégítését.

- Törekszünk a sikerélmények biztosítására, amelyek erősítik a gyerekek önbizalmát, bátorságot adnak az újabb, nehezebb problémák megoldásához.
- Pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakoztatását.
- A szóbeli kifejezés a gondolkodás és a beszéd tudatossá válásának, az értelmi képességek fejlődésének fontos eszköze.
- Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet.
- Az óvoda fejlesztési feladatának fontos kritériuma a családi környezet megismerése, és abból kiindulva az egyéni képességek fejlesztése. Az anyanyelvi nevelés átszövi egész óvodai
- életünket.
- A nevelési folyamat valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy spontán vagy tanulását a játékok tevékenységek során a kíváncsiság, a megismerési vágy, az utánzási kedv és sikerélménye motiválja az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formában

Tartalom:

- **Képesség fejlesztés:**
 - **kognitív képesség**
 - érzékelés- észlelés
 - figyelem
 - emlékezet
 - gondolkodás
 - képzelet (kreativitás)
 - **anyanyelvi képesség**
 - verbális kommunikáció
 - non-verbális kommunikáció
 - **szocializációs képesség**
 - önismeret, énkép, önértékelés
 - társas kapcsolatok
 - érzelmeik, akaratuk megnyilvánulásai
 - **motorikus képesség**
 - nagymozgások
 - finommozgások
- Hátrányok csökkentése
- Tehetséggondozás:

„Kisművészek játszóháza”

Az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet és a gondolkodás, elsősorban a játékon keresztül fejlődik.

Az óvodáskor elején a szemléletes - cselekvő gondolkodás dominál, amely a fejlődés során a szemléletes - képszerű gondolkodásra tevődik át.

Ezt figyelembe véve a tárgyak és jelenségek sokoldalú érzéletes megjelenítésére törekszünk.

Az iskolai életre való felkészülésnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, mindegyik szükséges a sikeres iskolai munkához.

A gyermekek tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek.

Az önkéntelen emlékezeti bevonás és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevonás, felidézés.

A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett szerepet kap az elemi, fogalmi gondolkodás is.

Szervezési elvek, keretek:

A nevelési helyzetekből adódó lehetőségek kihasználása az egész nap folyamán.

A tanulás lehetséges formái: a játékos, cselekvéses tanulás

- az utánzásos és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás (szokások alakítása)
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- tevékenységekben megvalósuló tanulás során önálló feladatmegoldások, önellenőrzések, önértékelések szorgalmazása
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az önálló, illetve óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati probléma- és feladat megoldás, kreatív gondolkodás, fejlesztése.

Pedagógiai módszereink:

- Differenciálás: egyéni képességek egyéni ütemű fejlesztése.
- Kompetencia elvű óvodai nevelés és fejlesztés
- Kooperatív tevékenység-, és tanulásszervezés
- Párhuzamos tevékenységek szervezés
- Egyéni, páros- és mikro - csoportos tevékenykedtetés
- Növekvő időtartamú (5 – 35 perces) mikro- csoportos foglalkozás tervezése, szervezése.

A tevékenységekhez kötött szervezeti formák: Kötött/ kötetlen tevékenységek

- A megfelelően megválasztott szervezeti forma segíti a gyermek szabad alkotói tevékenységének kibontakozását és a motivált állapot fenntartását.

Munkaformák: frontális, csoportos, mikrocsoportos, páros, egyénre szabott, párhuzamos tevékenység, egyéb alternatív munkaforma

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen kommunikálnak, képesek a kapcsolatteremtésre
- Közlésvágyukat késleltetni képesek, meghallgatnak másokat, kiváráják, amíg sorra kerülnek.
- Metakommunikációs jelzéseket megértik, s adekvátan használják
- Elbeszéléseik folyamatosak, rendelkeznek beszédfigyelemmel, fegyelemmel.
- Be tudnak kapcsolódni adott témakörben beszélgetésbe.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, megfelelő hangerővel, hangsúllyal és tempóval tudják kifejezni, a szituációnak megfelelően
- Aktív és passzív szókincsük gazdag és árnyalt, képesek kifejezni önmagukat
- Egyszerű és összetett mondatokat használnak, miközben törekednek a nyelvtani egyeztetésre, beszédükben minden szófajta és mondatfajta megjelenik
- Értik és használják a névmásokat, névutókat, jelen – múlt - jövő időt
- Érdeklődéssel vesznek részt a különböző tevékenységekben.
- A környező világ jelenségeit valósághűen észlelik, a jelenségeket globálisan szemlélik.
- Képesek hosszabb idejű figyelem-összpontosításra.
- Észrevesznek egyszerűbb összefüggéseket.
- Felismerik a problémahelyzeteket, s törekednek megoldásukra.
- Képzeleti működésük közeledik a valósághoz.
- Ismereteiket tudják alkalmazni a gyakorlatban is.
- Működik emlékezetük.
- Életkoruknak megfelelő érzékeléssel, észleléssel, alkotóképességgel, kreativitással képzelettel, logikai képességekkel rendelkeznek.
- Ellenőrzik saját tevékenységüket, segítséggel észreveszik hibákat, és törekednek az önértékelésre.
- A cselekvő szemléletes és szemléletes képszerű gondolkodásuk mellett felfedezhető az elemi, fogalmi gondolkodás.
- Aktívan részt vesznek a különböző óvodai tevékenységekben és képesek azokban elmélyülni, alapvető ismereteik vannak közvetlen környezetről, képes figyelmüket szándékosan és tartósan irányítani, növelni, megosztani, felismerik az ok – okozati összefüggéseket .
- Kialakult életkor specifikus beszédértésük, beszédfigyelmük, testséma ismeretük,

finom motorikus, laterális térészlelő képességük, téri tájékozottságuk, térbeli mozgásfejlettségük, rendelkeznek probléma felismerő és megoldó képességgel.

- Lelkileg egészségesek, nyitottak, érdeklődők, készek az iskolába lépésre, a tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek, egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni a feladatok megértésében, egyre eredményesebb végzésében.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni képességeiknek megfelelő fejlettségi szintre jutnak, speciális szakemberek bevonásával. **A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, differenciált személyiségfejlesztéssel, öndifferenciálás fejlődésének elősegítésével, a hátrány- kompenzálás és tehetséggondozás, a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozásával , a játékban és szervezett tevékenységekbe egyaránt.**
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Cél:

Érzelmi biztonságot nyújtó, a gyermekek nyugodt, kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtése, alkalmazkodva az egyéni fejlettséghez, biológiai ritmushoz.

Feladat:

- ❖ Átgondolt napirend, hetirend kialakítása, melyben alapvető szempont a gyermekközpontúság és a rugalmasság.
- ❖ Az egész napot hasssa át az anyanyelvi nevelés.
- ❖ Megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Alapelvek:

- A pedagógus az egész napos tevékenysége során teljes személyiséggel nevel.
- A napirendet és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- A napirend hozzájárul a gyermek szociális, mentális és szomatikus fejlődéséhez.
- ***Hetirendünket a párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek szervezésével valósítjuk meg.***
- A játék kitüntetett szerepének szem előtt tartása.
- Az egész nap folyamán lehetőség szerint érvényesül a rugalmasság, folyamatosság.
- A mindennapokban a rendszeres edzés, mozgás lehetősége biztosított.
- Jusson elegendő idő a testi szükségletek, esztétikus, higiénikus gondozási feladatok elvégzésére

A csoportszervezési formák:

Heterogén (vegyes) csoportokban történik a nevelés.

A csoportkialakítás szempontjai:

- A gyermekek érdeke
- A szülők kérése
- Az óvónők nevelési elképzelései
- Speciális célok (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek)
- Objektív körülmények
- Törvényi előírás a csoportlétszám meghatározásáról.
- Pedagógiai program megvalósíthatóság

5. AZ ÓVODA KAPCSOLATTARTÁSI RENDSZERE

Cél:

Sikeres óvodai nevelésünk érdekében jó partneri kapcsolatok kialakítása, ápolása.

Feladat:

❖ A hatékony együttműködés legmegfelelőbb formáinak megválasztása, működtetése.

Külső kapcsolatok:

KAPCSOLATAINK	A kapcsolattartás lehetséges formái	Tartalom
Kazincbarcika Város Önkormányzata	- Együttműködési lehetőség - Adatszolgáltatás - Intézményvezetői beszámolók	Alapító okirat és annak módosításainak elfogadása Kölcsönös tájékoztatás (egyéni és hivatalos megbeszélések) SZMSZ- fenntartói egyeztetés azon fejezetekhez, ahol a fenntartóra többletkötelezettség hárul A Pedagógiai program- elfogadása
Létesítményüzemeltetési csoport	E-mail, telefon személyes konzultáció	Az intézmény karbantartási feladatának ellátása
Szakmai társszervekkel B.-A.-Z. Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kazincbarcikai Tagintézménye	- gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás - fejlesztő nevelés - szakértői bizottsági tevékenység - nevelési tanácsadás - logopédiai ellátás - konduktív pedagógiai ellátás - gyógytestnevelés - óvodapszichológiai ellátás - kiemelten tehetséges gyermekek gondozása	Gyermekek (5-7 éves) szűrővizsgálata, fejlesztése. Fejlesztési javaslatok megfogalmazása. Egyéni fejlesztés A Felzárkóztató műhely szakmai munkájának segítése. A jelzések alapján folyamatos vizsgálatok végzése, javaslatok megfogalmazása. Közös gondolkodás, szakmai fejlődés

B.-A.-Z. Megyei Pedagógiai Szakszolgálat	• Továbbképzések • Vizsgálatok	Sajátos nevelési igény megállapítása, fejlesztésük meghatározása. Folyamatos kontrolvizsgálatok elvégzése
Pedagógiai- szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények POK Miskolc Oktatási Hivatal	• pedagógiai értékelés • szaktanácsadás • pedagógiai tájékoztatás • tanügy igazgatási szolgáltatás • pedagógusok továbbképzésének, önképzésének segítése, szervezése • tanácsadó szolgálat • közös pályázatok	Szoros együttműködés a nevelési-oktatási intézményekkel- az SZMSZ-ükben meghatározottak alapján Szaktanácsadás- Tanfelügyelet Külső ellenőrzések Pedagógusok minősítési eljárása Országos pedagógiai-szakmai szolgáltatás

(48/2012. (XII.12) EMMI rendelet a pedagógiai- szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményektől és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről valamint a Köznevelési törvény 19. §)

Az intézmény belső kapcsolatai (család, tagintézmények):

(Nevelési évre vonatkozó munkaterv, Házi rend, Pedagógiai Program, 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (Nkt. 73.§)

KAPCSOLATAINK	A kapcsolattartás lehetséges formái	Tartalom
Család	• Beiratkozás • Beszoktatás-befogadás • Napi kapcsolattartás • Intézményesített fórumok (szülői ért., nyílt napok, fogadóóra) • Munkadélutánok, játszóházak, közös kirándulások	Formális és informális fórumok és eljárások biztosítása a kötelezettségek és a jogok gyakorlásának könnyítése érdekében. Családlátogatások – probléma esetén, ill. szülő kérésére Szülők egyéni jogai (megismerje a házirendet, a pedagógiai programot, tájékoztatást, tanácsokat- szükség szerint segítséget- kapjon gyermeke fejlődéséről)
Szülői Szervezet	• Alakuló ülés, tisztségek elosztása • Feladatok ütemezése • Munkaterv megismerése és elfogadása • Ütemterv szerinti aktuális témák megbeszélése • Féléves értékelés, következő félévtervezése	Szülők kollektív jogai (véleményezési, javaslattevési jog illeti pl. a Házi rend, SZMSZ elfogadásakor) Megvalósítás: intézményi szintű szülői szervezet eljárás rendje szerint

	• A nevelési év eredményeinek értékelése • Aktuális teendők megbeszélése	
Tagintézmények	• Kötelező felvételt biztosító óvodák lehetőségeig, gyermekek átvétele másik tagóvodába • Kölcsönös tájékoztatás Adatszolgáltatás • Belső szakmai tudás átadása • Információ megosztása • Kommunikációs rendszer működése	Körzethatárok figyelembe vétele Átjárhatóság biztosítása Decentralizáció (Egymás mellé rendelt tagintézmények) Vezetők koordinációs értekezlete Vezetői értekezlet – Óvodatanács - Tagóvoda vezetők részvételével
	• Szakmai munkaközösségeink koordinálása	Tagóvodai nevelőtestületi értekezletek- belső továbbképzések, hospitálások, jó gyakorlat átadása- egymástól tanulás Pedagógiai asszisztensek, dajkák továbbképzése

Egyházak:

KAPCSOLATAINK	<i>A kapcsolattartás lehetséges formái</i>	<i>Tartalom</i>
Történelmi egyházak- Angyalkert Görögkatolikus Óvoda	• Szülők igényei szerint hitoktatás (református, római katolikus, görögkatolikus) • Közös óvodai programok, rendezvények szervezése	Biztosítjuk a hitoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket tagóvodáinkban (eszközök, terem) Karácsonyi templomi hangverseny, kulturális bemutató (Ovis-gála)

Más nevelési- oktatási intézmények

KAPCSOLATAINK	<i>A kapcsolattartás lehetséges formái</i>	<i>Tartalom</i>
Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Kazincbarcikai Tankerülete	Közös szakmai programok, konferenciák	
Pollack Mihály Általános Iskola Tagintézményei	Beiskolázási szülői értekezlet Közös rendezvények: „Mi így csináljuk” Bemutató tevékenységszervezések a partnereknek „Mi így tervezünk” Hálózati szakmai műhelymunka- „Így tudjuk közösen” ”Óvoda- Iskola műhely” – „Közös négyes” Tanító- Óvodapedagógus— Szülő - Gyerek Játsszóházi program	Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében az adaptív óvodai nevelés preventív, és a hátrányok csökkentését támogató kapcsolattartás
Kodály Zoltán Alapfokú Művészetoktatási Iskola	- Iskolakóستoló programok gyerekeknek, szülőknek, pedagógusoknak - Kölcsönös hospitálások óralátogatások - Közös rendezvények	
Fabula Humán Bt.	- Felnőttképzés - Dajkaképzés, - Pedagógiai asszisztensképzés - Szakmai tanácsadás	Szakmai elméleti és gyakorlati képzés Pedagógiai továbbképzések
Deák Ferenc Szakiskola	Gyakorlati helyszín	Dajkaképzés gyakorlati képzés

Továbbá a kazincbarcikai középiskolák 9-12. évfolyamának is lehetőséget biztosítunk az 50 órás közösségi szolgálat teljesítésére.

Gyermekevédelem, családtámogatás és a társadalombiztosítás egyes intézményei:

KAPCSOLATAINK	<i>A kapcsolattartás lehetséges formái</i>	<i>Tartalom</i>
Magyar Államkincstár	• Családtámogatási formák igénybevétele nyomon követése • Adatközlési feladatok	Az állam által nyújtott rendszeres nevelési támogatás - családi pótlék
B.-A.-Z. Megyei Kormányhivatal Kazincbarcikai Járási Hivatal Gyámhivatala	• Támogatások igénylése/ jogosultság • Jelzőrendszer működtetése	Nevelési ellátás Iskoláztatási támogatás Árvaellátás
Szociális Szolgáltató Központ (Bölcsődék, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat)	• Konferenciák • Eseti megbeszélések • Jelzőrendszer	A hátrányos helyzet, veszélyeztetett és tanköteles korú gyermek óvodába járásának nyomon követése

(1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról, 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról)

Intézményünk további külső kapcsolatrendszere:

KAPCSOLATAINK	<i>A kapcsolattartás lehetséges formái</i>	<i>Tartalom</i>
Egészségügyi szervezetek	• Rendszeres és szükség szerinti szűrővizsgálatok	Fogászat nagy csoportosok vizsgálata
Gyermekorvos, védőnői hálózat, fogászat	• Tájékoztatás a szülőknek- prevenció előadások • Óvodai rendezvényeken való aktív részvétel	szülői értekezletek Egészséges életmódra nevelés
Don Bosco Sportközpont	• Táncház • Zenés óvó családi koncertek	Tartalmas együttműködés
Barcika Art Kft.	• Közös városi	Tartalmas együttműködés

Egressy Béni Művelődési Központ Mezey István Művészeti Központ Gyermekek Háza Uszoda	rendezvények szervezése, lebonyolítása • Játsszóházak, könyvtár, színház, kiállítások látogatása, szervezése • Konzultációk • Sportrendezvénye n való részvétel	
A környezeti nevelést segítő speciális szakmai szervezetek - Kazincbarcikai Regionális Oktatóközpont, - Aggteleki Nemzeti Park, - Tiszta Forrás - Egyesület	• Továbbképzések, • Környezeti jeles napokhoz kapcsolódó rendezvények	Kölcsönös tájékoztatás- adatszolgáltatás Tartalmas együttműködés
Magyar Óvodapedagógusok Egyesülete	• Szakmai tanácskozások, • Módszertani továbbképzés • Nyári egyetemeken való részvétel	Tagság Lehetőségek a szakma bemutatására, a jó gyakorlatok átadására
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Közlekedés Tudományi Intézet Nonprofit Kft.	• Szakmai támogatás • Közlekedésre nevelés megvalósításához eszköztár és módszertani anyag	Kapcsolattartók • Intézményvezető • Vezető helyettesek • Tagóvoda vezetők

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1 A Játék

A játék spontán, a gyermeknek szabadon választott, minden kénysztől mentes tevékenysége, amely az egész óvodai nevelést áthatja és amelyben a személyiségnek a környezethez való viszonya sajátos formában tükröződik.

A gyermeki játék elősegíti a környező világ megismerését, játékaival hatást gyakorol a környezetére, fejlődik egész személyisége.

A játéktevékenység megfigyelése közben pontos képet kapunk a gyermek ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről.

Cél:

Olyan boldog, kiegyensúlyozott gyermek nevelése, akinek a játékban fejlődik pszichikuma, kreativitása, személyisége.

A játék minden gyermek számára örömforrást jelentsen, belső vágyainak kielégítését szolgálja.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A játékhoz megfelelő csoportlégkör, hely, idő, egyszerűen alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, eszközök, játékszerek biztosítása.
- ❖ Élmények nyújtása a különböző játékformákhoz (gyakorló, szimbolikus, konstruáló, szabályjátékokhoz), játéktémákhoz (család, orvosos, közlekedés stb.)
- ❖ A spontán és irányított játék helyes arányának megválasztása.
- ❖ Lehetőség biztosítása a **felfedező kreativitásra, az alkotó együttműködésre, az ötletek szabad áramlására.**
- ❖ Adjunk lehetőséget az együtt játszásra, mely során alakulnak, erősödnek a baráti kapcsolatok, elfogadóvá, toleránssá válhatnak
- ❖ Segítsük, hogy a gyermek a játék során saját elgondolásait megvalósítsa, érzelmeit, hangulatát szabadon kinyilváníthassa.

Alapelvek:

- A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, ugyanakkor a gyermek legfőbb, legfejlesztőbb tevékenysége és egyben pszichikus szükségletének színtere is.
- A gyermek tiszteletben tartása társként elfogadása.
- Átgondolt folyamatos napirend – hosszantartó, zavartalan játék lehetősége.
- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- Az óvodapedagógus játékba való szerepében érvényesüljön: - modellnyújtó szerep, - feltételteremtő tevékenység - tudatos, megengedő, támogató, ösztönző, elfogadó biztonságot adó állandó jelenlét, - az indirekt irányítás felelőssége, - ötletadás, segítségadás, kreatív, önkifejező, önmegvalósító törekvéseket támogató.

A tevékenység tartalma:

A játékban kiemelten fontos az óvónő modellnyújtó szerepe, aki mindig rendelkezésre áll, együttműködésre és segítségre kész.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az elmélyült, élményszerű gyermekjáték kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükséges és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő és ösztönző magatartásával, **indirekt** reakcióival éri el.

Napirendünk rugalmassága biztosítja, hogy a legtöbb időt a spontán játék töltse ki, hogy legyen idejük az elképzeléseik megvalósítására. Az óvodai játék színtere a csoportszoba, az óvoda udvara, a közeli játszótér és kirándulóhely.

A csoportszobában a játékkeret, a bútorokat praktikus és ésszerű elhelyezéssel úgy alakítjuk ki, hogy otthonos legyen, megfeleljen egyes játéktípusok játszására. Célszerűnek tartjuk kis kuckók kialakítását, így nem zavarják egymást a különböző életkorú, különböző játéktípust játszó gyermekek.

Az óvodaudvar is biztosítja a gyermek mozgásigényének kielégítését, ahol a gyermek szabadon kezdeményezhet bármilyen játékot.

Figyelembe vesszük a játékeszközök kiválasztásánál, hogy balesetmentesek, esztétikusak legyenek, feleljenek meg a gyermek fejlettségi szintjének és fontosnak tartjuk a fejlesztőhatásukat.

A játéktéma forrása mindig a valóság, a gyermek élményei. A közös élményszerzés lehetőségét közvetlen tapasztalatszerzés során biztosítjuk, így hamarabb kialakulnak a csoportos játékok is. Az óvónő reflektív szemléletű jelenléte, játéksegítő módszerei folyamatosan fejlesztik a gyerekek játéktevékenységét.

Játékfajták:

A játékfajták tartalmának és minőségének gazdagításánál figyelembe vesszük a gyermek életkori és egyéni sajátosságait is.

Gyakorlójáték

A gyakorlójáték spontán, a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker. Ismétlésre készíti a gyermeket, s ezek újra ismétlése nagy örömet jelent a számára.

Eközben a gyermek tapasztalatot szerez, fejlődik szem-kéz koordinációja, térérzékelése, ritmusérzéke, beszédkedve.

Ez a tevékenység kihat az egész érzelmi életére és a személyiség fejlődését döntően befolyásolja.

A gyermekek különböző gyakorlójátékokat végezhetnek:

- -mozgásos gyakorlójáték
- -manipulációs gyakorlójáték
- -verbális gyakorlójáték

A gyakorlójáték legjellemzőbb 3-4 éves korban, de minden életkorban megtalálható bizonyos szinten.

Szimbolikus-szerepjáték

A szerepjáték során a gyermek általában a felnőttek szerepét, tevékenységét, a felnőttek közötti kapcsolatot sajátos körülmények között különböző eszközökkel és képzeletük igénybevételével, egyéni módon újra alkotja, újra játssza.

A játékszerep a gyermek azonosulása a játékon kívüli jelenséggel, személlyel. A gyermekek arra törekszenek, hogy a választott példaképnek megfelelően cselekedjenek. A szerepjáték lényegi sajátossága az utánzás. Azt utánozza, aki érzelmileg közelebb áll hozzá.

A szerepjáték közben alakul a gyermek viselkedéskultúrája, erkölcsi tulajdonsága, gyakorolja a társakkal való együttműködést, átél alá-fölé-mellérendeltségi viszonyokat.

E tevékenység közben fejlődik képzelete, szervezőkészsége, kommunikációs képessége.

Konstruálójáték

A gyermekek kockákból, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre.

A tapasztalatok hatására a spontán létrejövő alkotások mellett fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés. A gyermekeket az alkotás öröme ösztönzi a

konstruálásra.

A „valamit alkotni” igénye, öröme kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti.

Szabályjáték

Ebben a játékfajtában legfontosabb a szabályokhoz való igazodás. A szabályok megváltoztatása a játék jellegének megváltoztatásához, vagy megszüntetéséhez vezethet.

A mozgásos szabályjátékban lehetőség nyílik a nagymozgások és a finommotorika fejlesztésére. Az óvodásgyermek mozgásigényének kielégítésére ezen játék kitűnően alkalmas.

Az értelemfejlesztő szabályjátékok a gyermek szociális és értelmi fejlődését szolgálják.

A szabályjátékok kitűnően alkalmasak az önuralom, akarat, szabálytudat fejlesztésére, a gyermek megtanulja fékezni érzelmeit, indulatait és átélni a sikert és kudarcot.

Dramatizálás, drámajáték, bábozás

A gyermek belső világának a legkifejezőbb eszköze, melyben feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai és szociális élményeit. A dramatikus játék segíthet az emberi kapcsolatok formálásában, helyes viselkedési minták elsajátításában, negatív élményeik feldolgozásában. A spontán bábozásnak is nagy szerepe van a személyiség alakulására.

A báb mögé bújva igazán nagy lehetőség van az önmegvalósításra. Arra törekszünk, hogy minél többet bábozzanak s ezzel is segítjük a társas kapcsolatok alakulását és a kommunikáció fejlődését.

Szervezési elvek, keretek:

- Folyamatos, rugalmas napirenddel biztosítani tudjuk, hogy a nap során a legtöbb időt a játék töltse ki
- A játék során a spontán játék kerüljön túlsúlyba.
- Az indirekt irányítás felelősségét a játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére :

- Kialakult játéktudatuk.
- Képesek élményeiket, érzelmeiket kifejezni a játékban.
- A társaikkal együtt játszanak.

- Játékuk elmélyült, egyes játéktémát több napon keresztül is képesek folytatni.
- Képesek önállóan a játék előzetes, közös tervezésére, a szerepek kiválasztására, elosztására, a játékszerek és eszközök megválasztására, a szabályok betartására, a használt játékok helyre rakására.
- A játszócsoporthoz tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.
- A játék során kommunikációjuk kulturált, kifejező és érthető.
- Képesek saját maguk eszközt készíteni a játéktevékenységekhez.
- Megtanulják játékuk közben konfliktusaikat intelligensen kezelni, társas kapcsolataikban megjelennek az óvoda által preferált viselkedési normák.
- Alkotó gondolkodás, kreativitás mutatkozik játékukban.
- Tudnak irányítani, társaikkal együttműködni, vállalják a számukra kedvezőtlenebb szerepeket is.
- Képesek ismert mesék bábozására, dramatizálására. Az ehhez szükséges eszközöket különféle anyagokból képesek az óvodapedagógus segítségével elkészíteni.
- Konstruáló és építő játékelemekből önállóan bonyolultabb alkotásokat hoznak létre, képesek a különböző eszközök kombinált alkalmazására.
- Elfogadják társaik elgondolásait, logikáját, alkalmazkodnak egymáshoz és a játék szabályaihoz.
- Bonyolultabb szabályjátékokat is játszanak, azok szabályait betartják és erre figyelmeztetik is egymást, képesek az egészséges versenyszellem szülte siker és kudarc elviselésére.
- Képessé válnak a szabadon választható párhuzamos tevékenységek során, közös élmények után tapasztalataikat egyéni képességeik szerint saját készítésű képességfejlesztő játékokon keresztül is feldolgozni, elmélyíteni.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.2 Műveltségi területek

6.2.1 Művészeti tevékenységek

Cél:

A gyermekek és a művészetek közötti érzelmi kötődés kialakítása, hogy jó ízlésű, művészeteket kedvelő ember váljék belőlük. Művészeti élmények nyújtásával, a művészeti nevelés eszközeivel a gyermekek szép iránti fogékonyságának, esztétikai érzékenységének megalapozása, kreativitásuk, önkifejező képességük fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Alkotó-befogadó képesség, a fantázia, a **kreatív** gondolkodásmód alakítása.
- ❖ Az alkotás örömeinek megéreztetése.
- ❖ Komplex művészeti élmények nyújtásával az esztétikai fogékonyság megalapozása
- ❖ A vizuális, az irodalmi, az ének-zenei nevelés tartalmával népi hagyományaink, kultúra gyökereinek ápolása
- ❖ A gyermekek motiváltságának erősítése, a művészi élmények befogadására (Mezey Művészeti Központ, Könyvtár látogatása, Kiállítótermek, Kisgaléria, színházi előadások).
- ❖ A művészeti nevelésen belül megvalósulhat a **hátrányok leküzdése** és a **tehetségek** kibontakoztatása. /Kisművészek játszóháza/
- ❖ Az önkifejezési vágy igényének alakítása, kreativitásra, ösztönzés
- ❖ Élménybefogadó képességük fenntartása (produktív és reprodukív képzelet fejlesztése).

Helye a nevelési folyamatban:

Hisszük, hogy a világ megismerése nemcsak a tudomány útján, hanem a művészetek útján is lehetséges. A művészetek a kultúra sajátos területét képviselik. jelentős a szerepe az érzelmi nevelés színterén, hiszen erkölcsi, esztétikai és intellektuális érzelmeket közvetítenek és fejlesztenek.

Kiváló lehetőségeket biztosítanak a képességek kibontakoztatásában, mint az élménybefogadás képességének, az érzelmek kifejezőképességének, a szeretet és kötődés képességének fejlesztésében. Magában hordozza a kreativitás és alkotó gondolkodás lehetőségét.

A művészeti tevékenységek rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegűek. Gyakorolhatók

a nap bármely időszakában játékidőben, szabadidőben, kezdeményezések során. Különösen fontosnak érezzük a művészeti tevékenységeken belül a vizuális nevelést, mert az ember ismeretei döntő részét a vizualitás útján nyeri és mert a társadalmi érintkezésben egyenrangú szerepet tölt be az anyanyelvvél. Ismereteink, gondolataink első lehetősége az ábrázolás, a vizuális nyelv egyik formája. Ezért a vizuális nevelést látásnevelésként értelmezzük.

Alapelv:

- A művészeti tevékenységek nyújtsanak élményt és örömet óvodásaink számára.
- Az érzelmi intelligencia fejlesztési lehetőségének megteremtése a művészeti tevékenységek által (mese, vers, vizu, ének).

A művészeti nevelés tartalma:

- A mese-vers, az ének-zene, énekes játék, a bábozás, a tánc, a dramatizálás, a festés, agyagozás, a rajzolás és a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája.
- Óvodásaink rendszeresen részt vesznek a Mezey Művészeti Központ által rendezett kézműves foglalkozásokon.
- Folyamatosan látogatjuk a város által szervezett kiállításokat, művészeti programokat.
- Ovigalériánk lehetőséget nyújt az óvodásaink alkotásainak kiállítására és a különböző kultúrák (iparművészet, képzőművészet, népművészet) közvetítésére
- A heti rendszerességgel délelőtti- délutáni időpontban megszervezett „**Kisművészek játszóháza**„ megfelelő szintere a tehetséggondozásnak, művészeti élmények nyújtásának és befogadásának. A komplex tevékenységek során fejlesztjük a gyermekek zenei,- anyanyelvi,-vizuális és motorikus képességeit és lehetőséget kínálunk a tehetséges gyermekek egyéni fejlődésére.

Szervezési elvek, keretek:

Lehetőséget biztosítunk a vizuális, a kommunikációs és a zenei tevékenységek összekapcsolására (komplexitás) játékidőben, valamint tudatosan irányítjuk a kötött, kötetlen, mikro- és makrocsoportos formában szervezett tevékenységeket.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képesse válnak környezetük esztétikájára való rácsodálkozásra, művészeti élmények befogadására.
- Megalapozódnak esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk.
- Örömmel, kreatívan vesznek részt a művészeti tevékenységekben.
- Kialakul alkotó, kreatív gondolkodásuk.
- Igényükké válik a művészeti ágakon keresztüli önkifejezés.
- Gazdag erkölcsi, esztétikai és intellektuális érzelmekkel rendelkeznek.
- A vizuális, irodalmi és ének-zenei nevelés tartalmain keresztül érzékennyé válnak a magyar kultúra, a magyar népi hagyományok, valamint a kortárs művek és művészetek befogadására, átélésére.

6.2.2 Verselés- Mesélés

Cél:

Művészi értékű gyermekirodalmi alkotások az esztétikum, az esztétikai hatások segítségével biztosítsa a gyermeki személyiségjegyek sokoldalúságát.

Az irodalom iránti fogékonyság, érdeklődés felkeltése – ezen élményekben rejlő nevelési lehetőségek kihasználása. A mese képi és konkrét formában feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Igényes gyermekirodalmi művek, nyugodt légkör, megfelelő hely, szemléltető eszköz biztosítása a nap folyamán bármikor
- ❖ Gyermeki világkép fejlesztése kreativitás, önkifejezés, önmegvalósítás támogatása:
 - bábjáték, dramatikus- és nyelvi játékok alkalmazása, improvizációs játékok készítése közösen
 - metakommunikációs kapcsolatot teremtő játékok
- ❖ A vidám, játékos közös mondókázás, verselés, mesélés, mesehallgatás örömteli tevékenység legyen a gyermek számára
- ❖ A család és az óvoda szokásainak összehangolásával az otthoni élő mesélésnek az előtérbe helyezése a tv nézéssel és a dvd-vel szemben
- ❖ Olvasóvá nevelés

Alapelvek:

- Változatos- a gyermekek saját vers és mesealkotása- annak mozgással ábrázolással történő kombinálása – az önbizalom erősítése komplex módon (zenével, dallal, mondókával, hangszerjátékkal összekapcsolva) jelenjen meg.
- Mély, pozitív viszony kialakítása az irodalom és a gyermek között a mindennapos mesélés, verselés során.
- A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese- képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Tartalom:

- Az óvodáskorú gyermekek személyiségjegyeit, alakuló formálódó érzelmi, akarat, gondolkodásbeli és kommunikatív tulajdonságait kiteljesíti az irodalmi nevelés, az irodalmi alkotások tartalmi-formai elemei.
- Igényes, a gyermek életkori és pszichikai sajátosságainak megfelelő népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek (nép- és műmesék, reális történetek, klasszikus értékű elbeszélések, a népköltészet remekeivel –népi mondókák, **rigmusok a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi–** epikus és lírai gyermekversek, verses mesék, meseregények) mindennapos bemutatásával törekszünk a magyar kultúra minél mélyebb megismertetésére, átadására, megalapozására; a kisgyermekek esztétikai örömeinek fokozására.

Szervezési elvek, keretek:

- Óvodai életünkben a mondókázás, mese - vershallgatás és egyéb irodalmi tevékenységek kötetlen és kötött formában, de alkalomszerű mese- és versmondás a nap bármely szakában, a gyermekek igényeitől függően, teljesen spontán is megvalósulhat.
- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése, beszédöröm biztosítása
- Lehetőség biztosítása, hogy az átélt irodalmi élményeket más tevékenységben
- (játék, ábrázolás, dramatizálás, bábozás, mozgás stb.) feldolgozhassák (kreativitás, fantázia, tehetséggondozás). A kreativitás támogatása.

- Érdeklődjenek, nézegessenek mesekönyveket, kezdeményezzenek spontán meséléseket
- Szeressék és becsüljék meg a könyveket!

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakul mesetudatuk.
- Örömmel fogadják be az irodalmi élményeket. igényük a mindennapi mesélés, verselés.
- Tudnak tiszta kiejtéssel, természetes hanghordozással, ritmust érzékeltetve, emlékezetből felidézni néhány mondókát, verset, mesét, történet cselekményének mozzanatait.
- Szívesen nézegetnek verses mesés könyveket.
- Várják a mesehallgatást, ismernek magyar népköltészeti, klasszikus és gyermekirodalmi alkotásokat.
- Igénylik az irodalmi élmények változatos forrásait.
- Vannak kedvenc képeskönyveik, meséik, értékelik, tisztelik a könyvet.
- Ismert mesék lényeges mozzanatait ki tudják emelni, időrendben fel tudják idézni, "újra-alkotni".
- Képesek megkezdett történetet befejezni, kitalálni saját történetet, mesét, használják a népmesék kifejezéseit, színes nyelvi sajátosságait.
- Szívesen báboznak, dramatizálnak, kezdeményeznek mesélést, bábozást, dramatizálást, melyek során kihasználják az önkifejezés lehetőségeit.
- Az irodalmi élményeket vizuális módom is feldolgozzák, kreatív ötleteik megjelennek saját készítésű díszletek, bábok, játékeszközök alkotása során, melyeket tevékenységeikben felhasználnak.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.2.3 Ének, énekes játék, gyermektánc

Cél:

A tartalmas és élményszerű zenei tevékenységek biztosításával ismertesse meg és szerettesse meg a gyermekekkel az értékes zenét, formálja zenei érdeklődésüket, érzelmeiket, esztétikai fogékonyságukat és alapozza meg zenei anyanyelvüket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A közös éneklés és zenei tevékenységek megszerettetése.
- ❖ A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, komplex zenei képességeinek és mozgáskultúrájának fejlesztése.
- ❖ Az életkornak és a csoport készség szintjének megfelelő igényes zenei anyag és tartalom biztosításával az ének - zenekultúra átadása.
- ❖ Formálja a gyermekek zenei érdeklődését, érzelmeit, esztétikai fogékonyságát

A közös zenei tevékenységekre, zenei élmények nyújtására nagy hangsúlyt fektetünk a mindennapok során. A közös éneklés, mondókázás, a dalos játékok játszása ugyanúgy részei mindennapjainknak, mint a napi mesélés. A mozgás, a ritmus a zene együttes megjelenése jelenti az élményt az óvodás gyermeknek, ugyanakkor ezek fontos momentumok a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is.

A zenei nevelés óvodánkban átgondolt és tervezett tevékenység. Az életkornak és csoportnak megfelelő igényes zenei anyag kiválasztásához, a zenei képességek fejlesztéséhez a Kodály Zoltán koncepcióján alapuló Forrai Katalin jól megalapozott tanácsai az irányadónk.

A néphagyományokon, művészi értékű gyermekdalokon, énekes játékokon, népi mondókákon alapuló zenei nevelésünk fontos építőelemei az ének - zene kultúra átadásának, a népszokások tovább élésének.

Zenei nevelésünk megalapozza a zenei anyanyelvet, segíti a gyermekek biztonságérzetének növekedését, gátlásaik feloldását, magatartásuk és közösségi érzésük alakulását. Megmutatkozik szellemi gyarapodásukban, testtartásukban, esztétikus, rendezett mozgásukban.

Tartalom:

Anyaga:

- népi mondókák
- dalos játékok
- dalok: évszakokhoz, ünnepekhez, tánchoz
- igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások
- zenehallgatás: az óvónő igényességét tükrözi

Elsődleges az élő zene, az óvónő tiszta éneke, amely élményt és az érzelmek skáláját tükrözi.

Választhatunk: népdalokból, rokon népek zenéiből, komponált műzenéből, a zeneirodalom hangszeres és énekes műveiből, nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását figyelembe vevő dalokból, művekből

A dalanyag kiválasztásának szempontjai:

- hangkészlete alkalmazkodjék a gyermek életkorához, fejlettségéhez,
- kapcsolódjék az évszakokhoz, ünnepekhez,
- könnyen elsajátítható legyen,
- közvetítse az érzelmeket, az emocionális ráhangolódás érdekében.

Az **óvodáskor kezdetén** ölbeli játékokkal ismertetjük meg a gyerekeket, amely érzelmi kötődésüket és biztonságérzetüket erősíti. 4 - 5 hangból álló, játékos mozdulatokkal kísért dalos játékokat játszunk álló helyzetekben.

Játék közben megismertetjük az alapfogalmakat és bemutatjuk a halk - hangos beszéd, ének és mondóka közötti különbséget. Megfigyeljük a környezet különböző hangjait, a hangszerek hangszíneit. Mozdulatok segítségével érzékeltetjük az egyenletes lüktetést.

A **nagyobb gyermekeknél** tovább bővítjük a daltudásukat. Bonyolultabb mozgást igénylő, komplikáltabb játékokat választunk, mint: párcserés, két kör forma, sorgyarapító, hidas, kapus játékok, melyek a gyermektánc egyszerűbb elemeit is tartalmazza.

Egyre több lehetőséget biztosítunk számukra az egyéni éneklésre a tiszta éneklés elérése érdekében.

Megtanulják és értik a kiolvasó mondókák lényegét és jól alkalmazzák a különböző játékhelyzetekben. Törekszünk a komplex zenei képességek fejlesztésére, a már elmélyült halk-hangos éneklést összekapcsoljuk tempó változtatásával, fejlesztjük zenei emlékezőképességüket dallamfelismeréssel, visszhangjátékkal, dallambújtatással.

Ritmikai ismereteiket bővítjük a motívumhangsúly kiemelésével, a ritmushangszerek

változatos használatával. Ösztönözzük a gyermekeket, hogy találjanak ki zenei improvizációkat /ritmikai és dallami játékok / amely zenei alkotóképességük, fejlődése mellett az önkifejezést is jól szolgálhatja.

Szervezési elvek, keretek:

- Figyelembe vesszük az egyéni készségeket, képességeket, a csoport összetételét
- Kötött és kötetlen forma egyaránt választható
- A zenei képességfejlesztés elsősorban egyéni és mikrocsoportos formában történik
- A spontán adódó lehetőségek kihasználása a képességek fejlesztése, a gyermekdalok, mondókák gyakorlására és a zenehallgatásra

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Éneklés, mondókázás, zenélés során pozitív érzelmi viszony alakul ki a közös zenei tevékenységek iránt.
- Egyéni képességeiknek megfelelően tisztán, szép szövegkiejtéssel tudnak mondókákat, dalokat hangoztatni, énekelni.
- Önállóan kezdeményeznek dalokat, mondókákat, dalosjátékokat.
- Természetes járásnak megfelelő tempóban énekelnek, mondókáznak egyénileg és csoportosan is.
- Tisztán énekelnek vissza változatos dallammotívumokat és pontosan tapsolnak vissza szöveges ritmusmotívumokat.
- Jól ismert dalokat, mondókákat felismernek dallamáról, ritmusáról.
- Tudnak dallammotívumokat elbújtatni, jelre hangosan és magukban énekelni.
- A természet és környezet hangjait felismerik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit (zörej- és beszédhangok).
- Ismernek néhány hangszert, ismerik megszólaltatásuk módját és felismerik azok hangját.
- Megkülönböztetik az egyenleteslűktetést a dal ritmusától és kifejezik cselekvéssel, énekkel, mozgással és szavakba foglalva.
- Ritmushangszereket használva lűktetést, ritmust, motívumhangsúlyt kiemelve képesek dalok, mondókák kíséretére, ritmus zenekar alakítására.
- Megérzik a zenei motívum hosszát és azt mozgással térben szemléltetik.
- Képesek körbejárni, térformákat alakítani kézfogással, szép testtartással. Egyszerű táncos és egyensúlyváltást kívánó mozgásokat esztétikusan megformálni, örömmel végezni.
- A zenei nevelés során kialakul zenei kreativitásuk, improvizatív készségük, mely dallamrögtönzésben-; dalokhoz, negyed szünet érzékeltetéséhez játékos mozdulatok, játék nélküli dalokhoz egyszerű játékok kitalálásában nyilvánul meg.

- Figyelmesen hallgatják a bemutatott élő zenét, a népdalokat, más népek dalait, a műzenei szemelvényeket.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.2.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél:

- Valósuljon meg a gyermekek élmény- és fantázia világának képi önkifejezése, a környezővilág megismerése folyamán az alkotás legyen számukra örömforrás
- Egyéni fejlettséghez és képességhez igazodva alakuljon ki képi - plasztikai kifejezőképességük.
- Folyamatosan fejlődjön tér, forma, színérzékük, esztétikai, szép iránti nyitottságuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és szervezett formában történő vizuális tevékenységekhez.
- ❖ Megismertetjük a gyermekeket a különböző munkafolyamatokkal, változatos anyagokkal és technikai alapelemekkel.
- ❖ A vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, fantázia a vizuális gondolkodás fejlesztése egyéni és közös élmények biztosításával.
- ❖ Valósuljon meg a gyermekek élmény- és fantázia világának képi önkifejezése.
- ❖ Legyen számukra az alkotás örömforrás.
- ❖ Egyéni képesség fejlesztés biztosítása, **gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására törekvés**, tehetséggondozás.
- ❖ Művészeti kultúránk alapjaival való ismerkedés
- ❖ Egymás munkájának, alkotásának megbecsülése, tisztelete.
- ❖ **Gyermeki személyiség fejlesztése műalkotások, népművészeti elemek, szokások, hagyományok, nemzeti szimbólumok, esztétikus tárgyi környezet megismertetése által.**

A tevékenység tartalma:

A gyermekek alkotótevékenysége elsősorban a játékra épül, a játék egyik formája. Az óvodába lépéstől folyamatosan megismertetjük őket az ábrázoló tevékenység különböző fajtáival. A gyermekek saját szintjén, saját elgondolásait, saját élményeit alkotja újra.

Vizuális gondolkodásuk fejlesztését elősegítjük élményekben gazdag megfigyelő és megismerő, valamint megtapasztaló ismeretekkel.

A megfigyelések által formálódnak a gyermekek képzetei, gazdagodik élmény- és fantáziaviláguk, tartalmasabbá válnak fogalmaik. Miközben képi formában fejezik ki magukat megjelenítik gondolataikat, érzelmeiket, nő az önbizalmuk, gyarapodnak ismereteik, fejlődik alkotóképességük.

Az óvodában az egész nap folyamán biztosítjuk az ábrázoló tevékenységhez szükséges megfelelő méretű, minőségű eszköz- és anyagmennyiséget. Megismertetjük őket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemekkel. Felfedeztetjük a tárgyak különböző formáit, alakzatait, az anyagok alakíthatóságát.

Az építő - ábrázoló - **képalakító** tevékenységekkel segítjük a gyermekek téri, formai- és színeképzetének kialakulását, gazdagodását, elősegítjük a természet színeire, formáira való rácsodálkozással a művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népművészeti alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódásuk és értékelő képességük alakulását.

Fontos hogy fölkeltsük bennük az ábrázoló tevékenység vágyát és az alakítás öröméhez juttassuk őket. Elősegítjük azonban a kezdeményező, kreatív megnyilvánulások érvényre jutását, a tehetségesebb gyermekeknek biztosítjuk a magasabb szintű tudást és azok környezeti, eszközbeli feltételeit. Játék tevékenységükben segítjük a gyermekeket játékok, bábok, játékkellékek készítésében, búvóhelyek, kuckók nagyobb méretű elemekből összeállított térrészek építésében a tér változatos kihasználása érdekében.

Törekszünk ízléses színben és formában harmonizáló környezet kialakítására, elősegítjük ezzel a gyermekek esztétikai érzékének és igényességének alakulását.

Gyűjtsenek és szívesen használjanak fel tevékenységük során a környezetükben előforduló természetes anyagokat. / fa, kavics, sár, homok, termések, levelek, stb./

Az Ovis Galéria kialakításaival elősegítjük az iparművészeti, szépművészeti és népművészeti alkotásokkal és kultúrákkal való ismerkedést. Évszakonként kiállítjuk óvodásaink munkáit, amely változatosabbá teszi a galéria anyagát és hozzájárulunk a gyermekek munkáinak megbecsüléséhez, a környezet szépítéséhez és a művészet és természet kölcsönhatásának,

harmóniájának megláttatásához.

3-4 éves korban tegyük lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés módjaival. Ebben az időszakban a manipulálásuk nem más, mint a gyakorlójáték egyik fajtája. Segítsük a szabadon firkáló gyermekek önálló ábrázolási törekvéseit, a gyermekeknek legyen lehetőségük az élményeiknek megfelelő szabad témaválasztásra. A gyermekek bevonásával tervezzük meg a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit, hiszen ebben a korban indul erőteljes fejlődésnek a térbeli tájékozódás, formaérzékenység, alkotókedv, színhasználat- színérzék és a képalkotás.

Ismerkedjenek az anyagok alakíthatóságával, nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb. Legyen biztosítva a mindennapi gyurmázás (agyagozás). E tevékenység során az agyagon, gyurmán kívül használjuk a homokot, havat, sarat is a maguk gyűjtötte kincseket (levelek, kavicsok, botok, termések)

A legkisebb óvodások is ismerkedjenek az építés során a különböző tárgyak, formák alakzataival, motiválja őket a térrendezésre. Szívesen beszéljenek alkotásukról és örüljenek a létrehozott produktumnak. Fantáziájuk segítségével építsenek kuckót, vonatot autóbust stb.

Az ábrázoló tevékenységek során is érvényesíthetjük az egyéni bánásmód, differenciálás elvét.

A nagyobb gyermekek már képesek saját építményeiket, velük vagy környezetükben történt eseményeket, meséket, verseket, dalokat, történeteket a bennük elképzelt szereplőket, jeleneteket képi, plasztikai formába önteni; játékaikhoz, dramatizáláshoz célszerű kiegészítőket készíteni. Fejlesszük alkotó- együttműködési készségüket és segítsük kibontakozni a képi-plasztika, a környezetalakító és a tárgykészítő cselekvési készségüket. A képalakítás során a gyerekek minél többször alkossanak közös kompozíciót.

Gazdagítsuk a technikai megoldásokat és az eszköz lehetőségeket. A gyermekek alkalmazzanak a képalakításhoz minél egyénibb megoldásokat.

A gyermekeket segítsük a játékok, bábok, kellékek készítésében, érvényesüljön szerkesztő és konstruáló tevékenységük.

A kiemelkedő vizuális képességgel rendelkező óvodásaink fejlesztésére jó lehetőséget nyújt a

Kisművészek játszóháza *„Feladatunk a tehetséges gyermekek támogatása, a gyermeki élmény és fantázia világának gazdagításával, a saját formanyelv, az alkotó önkifejezés és önérvényesítő gyermeki tevékenység fejlődésének segítésével.*

Rajzpályázatokra való készüléssel a gyermekek munkájának reális önértékelésére, egymás munkájának megbecsülésére nevelésére is nevelünk.

Szervezési elvek, keretek:

- Az ábrázoló és kézimunka tevékenységformái a mindennapi játékba integrálódnak, egész nap folyamán a technikai eszközök szabadon állnak a gyermekek rendelkezésére.
- Tudatosan irányított kötött és kötetlen formájú mikro,-és makrocsoportos

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Ceruzanyomatuk biztos és megfelelő. Finommotorikájuk kialakult.
- A gyermekek munkáikban az őket körülvevő világ jellemzőit megjelenítik vizuális formában.
- Formaábrázolásuk változatos.
- Vannak ismereteik művészeti kultúránk alapjairól.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, egyéni vonásokat is tartalmaznak, felismerhetőek.
- Alkotásaikban az elsajátított technikákat tudják alkalmazni.
- Az eszközöket megfelelően használják, tisztán dolgoznak.
- Saját elképzeléseiket, önállóan képesek megvalósítani.
- Ismerik, változatosan és bátran használják az alapszíneket és azok árnyalatait.
- Egyszerű formákat létrehozhatnak, mintáznak.
- Térben alakzatokat építenek, kiterjedéseket felismernek.
- Önállóan és csoportban is alkotnak.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.2.5 Mozgásfejlesztés

Cél:

- A gondozást és az egészséges életmódra nevelést kiegészítve, az egészség megóvása, a harmonikus mozgás kialakítása.
- A személyiség sokoldalú képzése, a motoros képességek és a mozgáskészségek kibontakoztatása.
- Természetes mozgáskedvük fenntartása testi képességek fejlesztése,

mozgáskultúrájuk alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Az óvodáskorú gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, változatos hely, eszköz és foglalkoztatási formák biztosításával.
- ❖ Komplex személyiségfejlesztés.
- ❖ Egy egészséges életvitel alapjainak megteremtése a megkedvelt óvodai mozgások által családi szemlélet formálása.

Alapelvek:

- Minden képességfejlesztés alapja a mozgás.
- A gyermekek mozgásfejlesztésének alapvető eszköze a játék.
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vétele, képességeik, adottságaik elfogadása, tiszteletben tartása.
- A pszichomotoros készségek kialakításának formálásának és fejlesztésének is eszköze a mozgás

A tevékenység tartalma:

Mozgástevékenység keretén belül fejlesztendő motoros képességek.

- Kondicionáló képességek fejlesztése:
 - erő, gyorsaság, állóképesség,
- Koordinációs képességek fejlesztése:
 - kinezetikus képesség
 - ritmuskészség
 - egyensúlyozás képessége
 - térbeli tájékozódás képessége
 - testhelyzet megváltoztatásának képessége
- Mozgékonyság, hajlékonyság fokozása: aktív mozgékonyság fejlesztése, nyújtó hatású gyakorlatokkal.

A mozgáskultúra anyagát a csoport összetételéhez és életkori sajátosságaihoz igazítva alakítjuk.

Kiemelt helyet kapnak a természetes mozgások, a kooperatív mozgásos játékok és a testnevelési

játékok- a kis és nagymozgások harmonikus összerendezett, fegyelmezett kialakítása, a helyes testtartásért felelős megfelelő izomegyensúly kialakítása.

A kisebbeknél az első időben a közös mozgáshoz, foglalkozáshoz szoktatás kialakítása, a mozgás megszerettetése a célunk.

Atlétikai jellegű gyakorlatok:

- járás, futás közötti különbségek felfedeztetése
- járás és futás különböző irányba és irányváltoztatással

Ugrások:

- fellépés - leugrás
- szökdelések, sorozatugrások

Dobások:

- labda leütések, elkapások, feldobások
- hajítás helyből távolba és célba, különböző eszközökkel

Torna jellegű gyakorlatok:

Gimnasztika:

végezzenek szabad gyakorlatokat különböző testhelyzetekben, legalább kétféle kéziszer alkalmazásával

Talajgyakorlatok:

gurulás a testhossz tengelye körül

Természetes támaszgyakorlatok:

kúszás, csúszás, mászás, bújás talajon, később tornaszereken

Egyensúly gyakorlatok:

talajon, padon végezve, eszköz nélkül és eszközzel

Mozgásfejlesztő testnevelési játékok:

egyszerű futójátékok, - később nehezítjük szabályokkal, különféle eszközökkel, szerekekkel, Mozgáskotta.

Később mozgásuk egyre koordináltabbá, összerendezettebbé válik.

Teret kap a finommotorika, szem - kéz koordináció fejlesztése. Kézzel, ujjakkal végzett mozgások finomítása, összerendezettség, mely a vizuális nevelés területén, később az iskolai írástanulásban fontos szerepet játszik.

A tartalom a már elsajátítottakra épül, csak színesebb lehetőségeket kínálva egy - egy

gyakorlat vagy gyakorlatsor, fokozatosan nehezedő végrehajtására.

Szervezési elvek, keretek:

Tervezett mozgás

- Irányított mozgásos tevékenység (heti 1 alkalommal):
 - képesség fejlesztés
 - testnevelési játékok
- Spontán, szabadjáték keretében végzett mozgásos tevékenység (mindennap)
 - testnevelési játékok
 - szabadtéri mozgások
- Egyéb lehetőségek:
 - túrák, kirándulások
 - játékos vízhez szoktatás (5éves kortól)
 - énekes, mozgásos játékok
 - prevenciós mozgásfejlesztés
 - sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, mozgásfejlesztő óvodapedagógus irányításával.

Szabad mozgások

Egész napos óvodai életünkben a szabad levegőn és a teremben, valamint a műfüves foci pályákon a gyermekek egyéni szükségleteinek és képességeinek figyelembe vételével változatos lehetőséget biztosítunk mozgásigényeik kielégítésére, a mozgásos játékos tevékenységek, feladatok rendszeres végzésére.

Jól felszerelt tornatermünkben is lehetőség nyílik a gyermekek testi képességeinek fejlesztésére. Az udvari életet színesíti a beépített játékeszközök: vár, csúszda, kötélfal, mászóakák, láncos egyensúlyozó, melyek jó lehetőséget biztosítanak a természetes mozgások gyakorlására. Bújás, kúszás, mászás, átmászás során fejlődik térbeli tájékozódó képességük, egyensúlyérzékük és szem - kéz - láb koordinációjuk, helyzetfelismerésük.

A tornatermi és udvari tornaszerek és tornaeszközök megválasztásánál ügyelünk, hogy a gyermekek képességeinek, méreteinek megfeleljenek, s ne legyenek baleset veszélyesek.

A szakembert igénylő korrekciókat városunkban mozgásfejlesztő gyógytestnevelők végzik.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Mozgásigényük és a mozgás iránti pozitív beállítódásuk kialakult.

- Mozgásuk koordinált összerendezett.
- Természetes nagymozgásaik kivitelezése egyre pontosabb, megváltozott körülmények között is biztosan tudják alkalmazni. Finomabb, apróbb mozdulatok elvégzésére képesek, melyek segítik a mozgáskombinációk megvalósulását.
- Cselekvőképességük erőteljes, megfelelően gyors, mozgásuk kitartó.
- Egyensúlyoznak különböző mozgáshelyzetekben, képesek a biztos egyensúlyi helyzet megtartására.
- Testséma ismeretük pontos, térben és időben megfelelően tájékozódnak.
- Testnevelési játékokban ismerik az egyéni, csoportos, sor- és váltóversengést, játszanak felnőtt segítségével vagy önállóan, a szabályok pontos betartásával. Értik az egyszerű vezényszavakat.
- Bátran mernek próbálkozni, kudarcűrőkéességük fejlett.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.2.6 A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

- A környezettudatos magatartás megalapozása, formálása a fenntarthatóság szellemében.
- Az ember és a környezete közötti harmonikus együttélés erősítése.
- Életkori sajátosságoknak megfelelően a természet és épített környezet megismerése, a szerető, féltő, védő gondolkodásmód kialakítása.
- A közvetlen és távolabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyainak kialakítása a természeti, tárgyi világai iránt.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Olyan élményszerzési lehetőségek biztosítása, melyek a gyermekek ismereteire, tapasztalataira építve lehetővé teszik a közeli és távolabbi környezetükben végbemenő folyamatok megfigyelését és az azokban való tevékeny részvételt.
- ❖ Életmódjukban váljon meghatározóvá a természet iránti tisztelet, szeretet, védelem, környezettudatos magatartás. A fenntarthatóságot biztosító személyiség, magatartás és viselkedés formálása: érdeklődés, kíváncsiság, érzelmek, másokra való odafigyelés, másság

elfogadása, empátia, tolerancia.

- ❖ Olyan helyi hagyományok beépítése az óvodai életbe, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét.
- ❖ A környező világ megismerése közben matematikai tapasztalatok biztosítása.
- ❖ A természet megszerettetésének, a természetvédelemnek, a hozzá fűződő pozitív megnyilvánulások alakítása. Természeti és társadalmi környezetükben olyan tapasztalat, ismeret biztosítása, amely az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges.
- ❖ A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások megismertetése.
- ❖ A közösséghez való tartozás élményének, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése, ezek szeretetére, védelmére nevelés.
- ❖ A közlekedésre neveléssel a szociális kompetenciák formálása, közlekedési magatartás - közlekedési kultúra, attitűd- fejlesztése.

Szervezési keretek, elvek:

- A tevékenységek szervezésénél vegyük figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjét, a csoport összetételét.
- Lehetőségeinkhez mérten mindent természetes élethelyzetben mutassunk meg.
- A témától és helyszíntől függően alkalmazzuk az egyéni, mikrocsoportos, csoportos fejlesztéseket
- Lehetőség és igény szerint 5-7 éves gyermekek számára csoportközi tevékenységek is szervezhetők
- a spontán és irányított tanulási forma egyaránt választható

A 3 - 7 éves gyermekek környezeti nevelése jelen van az óvodánk mindennapi életében. Óvodásaink környezetükhöz való viszonyát elsősorban a környezet iránti nagyfokú érdeklődés, kíváncsiság jellemzi, melyhez társul a bővülő ismeretanyag, gazdagodó érzelemvilág.

Nekünk óvodapedagógusoknak segítenünk kell a gyermekeket a környezetük megismerésében, a hozzá fűződő viszony alakításában. Már óvodás korban fontos a környezettudatos magatartás és életvitel formálása, alapozása, erősítése. Ennek a célnak a megvalósítása úgy lehetséges, ha a gyermek megismeri környezetét, a természetet és érzelmileg kötődik hozzá. A természet

megszerettetésének, a természetvédelemnek, a hozzá fűződő pozitív életérzésnek a kialakítása a természetben lehetséges.

Érzékeli a szépet, a csodát, a harmóniát, aminek örülhet, ami számára érdekes és vonzó. Az óvoda gyermekei erre nagyon fogékonyak, azt óvja, védi, ápolja, gondozza, amit megismer. Ha benne él a természetben, látja az emberi beavatkozás hatására megváltozott természetet, épített környezetet.

Ha az óvodáskorban kialakítjuk a természethez - környezethez való pozitív hozzáállást és ennek az iskolában folytatása lesz, akkor természetet - környezetét szerető, védő felnőttekké válnak gyermekeink

A tevékenység tartalma:

Arra ösztönözzük őket, hogy szívesen segítsenek a környezetükben dolgozó felnőtteknek. Ellátogatunk a közeli intézményekbe, középületekbe:

/ művelődési ház, gyermekrendelő, gyógyszertár, iskola, posta/ Beszélgetünk a család tagjairól, munkájukról, kötelességeikről. Bővítjük ismereteiket a testükről, egészségük megőrzéséről.

Megfigyeljük az évszakok sokszínű szépségeit, a köztük lévő lényeges különbségeket. Újabb összefüggéseket keresünk az időjárás és az emberek tevékenységei között.

Az összegyűjtött magvakat, terméseket, terményeket felhasználjuk alkotó tevékenységeinkben, komplex módon beépítjük más tevékenységi formákba is.

Tapasztalatokat gyűjtünk környezetünk szennyezéséről /víz-levegő-talaj/ a környezetvédelemről. Egyszerű vizsgálódásokat végzünk vízzel - levegővel - talajjal.

Megismerkedünk a közvetlen és távolabbi környezetben előforduló növényekkel, állatokkal (erdő - mező - víz). Összehasonlítást végzünk környezetüket, életmódjukat illetően. Arra ösztönözzük őket, hogy önállóan és felelősséggel végezzék a növény- és állatgondozást.

Ismereteket gyűjtünk a szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközökről.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Ismerik lakóhelyük közvetlen és tágabb környezetét, városuk értékeit, nevezetességeit.
- Ismerik a környezetükben található intézményeket.
- Ismerik teljes nevüket, születési idejüket, lakcímüket, szüleik nevét.
- Képesek a **környezettudatos gondolkodásra**, magatartásra a mindennapokban (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, újrahasznosítás).

- Kialakul megfelelő értékrendjük a **fenntarthatóságra**, a természeti és épített környezet megóvására.
- Tudatosul bennük a takarékoság fontossága.
- Szeretik és tisztelik a **természetet**, **pozitívan** viszonyulnak annak kialakult rendjéhez, rendelkeznek annak megóvásához szükséges magatartási formákkal.
- Kialakul **természetvédelmi, ökológiai szemléletük**.
- Vannak ismereteik a növényekről, állatokról, részt vesznek gondozásukban, ápolásukban.
- Tudnak különbséget tenni az évszakok között.
- Ismerik a napszakokat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
- Rendelkeznek a gyalogos közlekedés és a tömegközlekedési alapszabályokkal.
- Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, kialakul tér-, sík és mennyiség szemléletük.
- Képesek sorozatokat, halmazokat alkotni, összehasonlítani, becsülni, analizálni, szintetizálni.
- Számfogalmuk kialakult. Egyéni fejlettségtől függően minimum 10 – es számkörben.
- Felismernek egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat
- Térben tudnak tájékozódni, megkülönböztetni a jobb-bal irányokat.
- Képesek kifejezni gondolataikat.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.3 Munka jellegű tevékenységek

Cél:

A gyermekek életkorukhoz és erejükhöz mértén örömmel végezzenek minden olyan munkát, amely saját személyükkel egyéni szükségletükkel és a közösség életével kapcsolatos.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ Sokszínű gyermeki tevékenység közben a különböző munkafolyamatok megismertetése
- ❖ A gyermekek egyéni képességeihez mért munkalehetőségek biztosítása és az ehhez szükséges eszközök gondos megválasztása.
- ❖ Személyes példaadással a munkához való pozitív viszony kialakítása
- ❖ A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek alakítása fejlesztése (kitartás, önállóság, kötelesség-, felelősség, feladattudat, közösségi érzés)
- ❖ A család és az óvoda szokásainak összehangolása
- ❖ A balesetek megelőzése
- ❖ Saját és mások elismerésére nevelés

Alapelvek:

- A munkának meghatározott célja van.
- Fontos a mintaadás, folyamatos segítségnyújtás.
- A pozitív értékelés motiválja a munkavégzést.

A tevékenység tartalma:

A gyermek mindennapi tevékenységének része a munkajellegű tevékenység. Ezek a tevékenységek bár játékos elemekkel átszóttek, mégis különböznek a játéktól. Minél kisebb a gyermek, annál inkább egybefolyik, de minél nagyobb annál jobban szétválik e két tevékenység. A munkajellegű tevékenység nem belső, hanem külső kényszerből fakad és konkrét, határozott célja van. Ezeket a tevékenységeket a gyermek felelősséggel végzi, eredménye lemérhető. Törekszünk arra, hogy a legtöbb munkajellegű tevékenységet mindig kövesse az értékelés valamelyik formája (önértékelés, egymás értékelése, felnőtt értékelése),

amely a pozitívumot emeli ki. A munkajellegű tevékenység megszervezése közben figyelembe vesszük a csoport összetételét (életkori sajátosságok, fejlettségi szint), ügyelünk arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyiküket se terheljük meg.

A legtöbb gyermeknek van kedvenc munkája, amit akkor is szívesen vállal, ha az képességeit és erejét meghaladja.

Ilyenkor van szükség az ügyesebb gyerek vagy a felnőtt segítőkészségére.

Fontosnak tartjuk, hogy a felnőtt mintaadásával ismerjék meg a munkavégzés során használt legszükségesebb eszközök célszerű és biztonságos használatát.

A munkajellegű tevékenységek fajtái:

Önkiszolgálás

Törekszünk arra, hogy legyenek képesek a gyermekek a saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására. Segítünk a munkafolyamatok helyes sorrendjének elsajátításában (testápolás, öltözködés, kulturált étkezés). Váljon belső igényükké személyük és környezetük tisztasága.

Közösségért végzett tevékenységek:

➤ Naposi munka

A gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és erejét figyelembe véve vezetjük be és bővítjük a naposi teendőket, ami elsősorban az étkezési feladatok elvégzésében mutatkozik meg. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a kisebb gyermekek is részt vegyenek a naposi munka egy-egy fázisának gyakorlásában.

➤ Környezet rendjének megőrzése

Motiváljuk a gyermeket az esztétikus és higiénikus környezet szükségességére. A csoportszobának, az óvoda belső környezetének és az óvodaudvarnak rendben-és tisztántartását érezze minden gyermek fontosnak.

➤ Alkalomszerű munkák és egyéni megbízatások

Alkalomszerű, illetve ismétlődő munkának tekintjük a környezet rendben tartását, a teremdíszítést, segítséget egymásnak és a felnőtteknek, az ajándékkészítést. A megbízatásokat a gyermekek fejlettsége, személyisége határozza meg. Ezen

tevékenységek a gyermeki önállóság kialakulását segítik elő.

➤ *Állat-és növénygondozás*

Örömmel végezzék az állat- és növénygondozást, figyeljék meg, csodálkozzanak rá a tevékenységük során létrejött változásokra. Hívjuk fel a figyelmüket, hogy esztétikusabbá tehetjük a környezetünket, ha ápoljuk és gondozzuk a szobanövényeket, a természetsarkot, az udvari kertet, illetve segítenek az akvárium, terrárium gondozásában.

Szervezeti elvek, keretek:

A munkatevékenység fajtáit, azok tartalmát, szokásait minden csoportban az ott dolgozó felnőttek közösen alakítják ki, elegendő időt, megfelelő eszközt biztosítva a tevékenységek végzéséhez

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket (önkiszolgálás, naposi munka, növény- és állatgondozás, környezet rendjének megőrzése, alkalomszerű munkák, egyéni megbízatások).
- Ismerik a munkafolyamatok egyes mozzanatait és azok sorrendjét.
- Bonyolultabb feladatokat is örömmel végezzenek.
- Szívesen vállalnak feladatokat a közösség érdekében, ebben megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- A ügyelnek saját személyük, személyes dolgaik és környezetük rendjére, a munkájukban önállóak, kitartóak, átérzik annak felelősségét.
- Munkavégzés során képesek az együttműködésre, minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.
- Megértik mit várnak el tőlük, és azt önállóan teljesítik.
- A munkavégzéshez legszükségesebb eszközök célszerű használatát ismerik, azokat önállóan használják.

Munkajellegű tevékenységeket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemezi

6.4 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, komplex személyiség fejlesztés az egyéni képességek figyelembe vételével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ❖ A tanulást támogató környezet megteremtése, játékos, cselekvéses tanulás feltételeinek biztosítása.
- ❖ Párhuzamosan végezhető tevékenységek szervezése
- ❖ Sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása.
- ❖ A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, a meglévő tapasztalataira, élményeire, és ismereteire épített változatos tevékenységek szervezése, további tapasztalatok szerzése az őt körül vevő természeti és társadalmi környezetből.
- ❖ A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése, élethelyzetekben való gyakorlása különböző tevékenységeken keresztül.
- ❖ Játékba ágyazott komplex párhuzamosan végezhető tevékenységek szervezése.
- ❖ Kreativitás erősítése.
- ❖ Kapcsolódási pontok keresése a nevelési területek között
- ❖ Újszerű tanulási módszerek, technikák alkalmazása

Tartalom:

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Az óvodást a tanulásban természetes kíváncsisága, érdeklődése motiválja. A gyermekek természetes helyzetekben, tevékenységeken keresztül játékosan szereznek ismereteket. A gyermeket tevékenységi vágya ösztönzi a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz. Felhasználja már meglévő ismereteit, kreatív megoldásokat keres, így a gyermek önmagához képest fejlődik. Folyamatosan és fokozatosan várja az együttműködést, feladattartást és az irányíthatóságot. A tevékenységekben integrálódik a képességfejlesztés, rendeződnek a műveltségterületek, ismeretek. A tanulási folyamatban érzelmeket közvetítünk,

az érzelmek bátor kinyilvánítására motiváljuk a gyermekeket. Az interaktív közös együttléttel,

Az ismeretszerzés óvodánkban komplex formában történik:

- szokások alakítása, utánzással modellkövetés és magatartásformák fejlesztése.
- spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- cselekvésen alapuló tanulás.
- gyermeki kíváncsiságra épülő ismeretszerzés - tapasztalatszerzés, megfigyelés, felfedezés
- problémamegoldás fejlesztése.
- **Az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítása, az egyéni fejlettség és az életkori sajátosságok figyelembe vételével.**

Szervezési elvek, keretek:

A nevelési helyzetekből adódó lehetőségek kihasználása az egész nap folyamán

A tanulás lehetséges formái:

- az utánzásos minta -és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos cselekvéses tanulás
- tevékenységekben megvalósuló tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés és tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati probléma - és feladatmegoldás, kreatív gondolkodás, fejlesztés
- növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások szervezése

Szervezeti formái: kötött vagy kötetlen

Az ismeretszerzés munkaformái:

frontális, csoportos, mikrocsoportos, páros, egyénre szabott, párhuzamos tevékenység, egyéb alternatív munkaforma

Frontális:

- mozgás, mozgásos játékok
- énekes játékok
- mese – vers, dramatikus játékok

- alkalmanként a környezet megismerése, megszerettetése

Mikro csoportos:

- mondókázás, vers, mese, anyanyelvi játékok
- ábrázolás és kézimunka
- zenei képességfejlesztés
- a környezet megismerése, megszerettetése
- **„Felzárkóztató műhely” az óvodában maradt tanköteles gyerekeknek**

Egyéni:

- Részképességek fejlesztése minden tevékenységformában a gyermek egyéni fejlettségétől függően.

A program vegyes életkorú és osztott óvodai csoportban is megvalósítható.

Ajánlott pedagógiai módszerek:

- Differenciálás: egyéni képességek egyéni ütemű fejlesztése.
- Kompetencia elvű óvodai nevelés és fejlesztés
- Kooperatív tevékenység-, és tanulásszervezés
- Párhuzamos tevékenységek szervezése
- Egyéni, páros és mikro - csoportos tevékenykedtetés
- Növekvő időtartamú (5 – 35 perces) mikro- csoportos foglalkozás tervezése, szervezése.

7. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama;
- a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés;
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele;
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- minden szófajt használ;
- különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot;
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek);

- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit;
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb- szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg;
- a tevékenységek végzéséhez önállósága, kitartása, munkatempója, önfegyelme megfelelő.

A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A fenti kritériumok eléréséhez a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében speciális szakemberek segítségét vesszük igénybe.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

8. A PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK ÉRTÉKELÉSE

Intézményünkben, a pedagógiai munka alapjaként a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére vonatkozó mérési rendszert működtettük. A gyermekek értékelése az intézmény szabályzó dokumentumainkban megfogalmazott/elfogadott, közös alapelvek és követelmények (értékelési rendszer) alapján folyik. **Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérése -részletes anamnézise után a** gyermeki teljesítményeket folyamatosan dokumentáljuk, elemezzük, a meghatározott eljárásrendben.

A gyermekek egyéni fejlődésének mérését dokumentáljuk, szükség esetén fejlesztési tervet készítünk.

Az egyéni fejlődés mutatói tartalmazzák az év eleji és év végi mérés eredményét.

Az eredmények összesítése csoportszinten a csoportnaplóban történik. Ezek a mutatók bekerülnek a csoport, illetve összesítve a tagóvoda félévi és év végi értékelésébe, a további feladatok megjelölésével.

A gyermekek fejlődéséről a szülőket évente háromszor tájékoztatjuk.

Eljárás rend	
Mérés	Határidő
1. alkalom:	Minden nevelési év október 15.-ig (Év közben érkező gyermekeknél beszoktatás után bemeneti mérés)
2. alkalom:	Minden nevelési év január 30.-ig
3. alkalom:	Nem tanköteles korúak: minden nevelési év május 15.-ig Tanköteles korúak minden nevelési év január 10.-ig
Értékelés	Határidő:
Félévkor:	Minden nevelési év január 10.
Évvégén:	Minden nevelési év május 15.
Szülők tájékoztatása	Minden nevelési év január 15.
	Minden nevelési év május 30.

9. RENDEZVÉNYEK- JELES NAPOK

Az ünnepi készülődést átszövi a hangulati és érzelmi ráhangolódás. Komplex tevékenységeket igénylő folyamat ez, melynek célja az, hogy ünnepeink kiemelkedjenek a hétköznapiakból, élményt és esztétikai érzelmeket váltson ki óvodásainkból. Az ünnepi előkészületben aktívan részt vesznek a gyermekeink, ötleteiket, kívánságaikat figyelembe vesszük - valamint igyekszünk ebbe bevonni a szülőket is, így erősítve az óvoda-szülő kapcsolatot.

Kiemelt rendezvényeink:

Időpont	Téma	Cél
Szeptember	Évnyitó nevelési értekezletek	A nevelési év feladatainak megbeszélése. Munkaterv elfogadása.
	Szülői értekezletek	Szülők tájékoztatása.
	Őszi kirándulások	Tágabb környezet megismerése, lokálpatrióta nevelés, környezettudatos életmód gyakorlása, öko-szemlélet formálása.
Október	Zene Világnapja	Zeneművészeti élménynyújtás, kötődés a zenéhez, hagyományápolás.
	Ünnepi kerékpáros túra	Közös ünneplés, nemzeti identitás mélyítése, együttmozgás örömeinek megtapasztalása.
November	Teadélután	Volt nagycsoportosaink iskolába lépésének, tanulási folyamatának figyelemmel kísérése : óvoda-iskola-család kapcsolatának erősítése, közösségformálás.
December	A karácsonyi ünnepi hangulat előkészítése, ráhangolódás. (Adventi Varázslat)	Az óvoda-iskola és család közötti kapcsolat mélyítése.
Január/Február	Téli kirándulások	Tágabb környezet megismerése, lokálpatrióta nevelés. Téli örömek átélése, megtapasztalása (szánkózás, korcsolya, stb).
Február	Farsang	Népi hagyományok ápolása. Óvoda-család kapcsolatának mélyítése.
Március	Csoki-Foci Kupa	Sportvetélkedő tagóvodáink gyermekei között. Együttmozgás örömeinek átélése, egészséges életmód alakítása. Versenyszellem játékos

Színes paletta
A Kazincbarcikai Összevont Óvodák Székhely Óvodájának
Pedagógiai Programja

		fejlesztése.
	Március 15-i megemlékezés	Hazaszeretet, nemzeti identitás mélyítése.
	Víz Világnapja	A természet értékeinek megbecsülésére nevelés. Öko-szemlélet formálása.
	Családi vetélkedő	Óvoda-család kapcsolatának erősítése. Együttmozgás örömeinek átélése, egészséges életmód alakítása. Versenyszellem játékos fejlesztése.
	Szülők betekintése az óvodai életbe. (Nyíltnapok)	Óvoda-család kapcsolatának mélyítése.
	Csoki-foci Kupa	Sportvetélkedő tagóvodáink gyermekei között. Együttmozgás örömeinek átélése, egészséges életmód alakítása. Versenyszellem játékos fejlesztése.
Április	Nagy Mesenap	Élményszerű tapasztalatszerzés a mesék varázslatos világában.
	Húsvét	Népi hagyományok őrzése, ápolása. Nemzeti identitás mélyítése.
	Egy virág-egy gyermek akció	Az óvoda és család kapcsolatának mélyítése. Esztétikai érzék fejlesztése és szép iránti igény felkeltése. Környezeti nevelés, öko-szemlélet formálása. A munka eredményének megbecsülésére nevelés.
	Föld Napja	A természet szeretetére, tiszteletére, megóvására nevelés. Környezetvédelmi szokások alakítása, öko-szemlélet formálása.
	Ovis Gála	A tagóvodákban folyó munka egy részének bemutatása.
Április/Május	Tavaszi kirándulások	Tágabb környezet megismerése, lokálpatrióta nevelés, környezettudatos életmód gyakorlása, öko-szemlélet formálása.
Május	„Egy kiállítás képei”	A Kazincbarcikai Összevont Óvodák gyermekeinek munkáiból kiállítás az Ovi- Galérián

Színes paletta
A Kazincbarcikai Összevont Óvodák Székhely Óvodájának
Pedagógiai Programja

Május	Anyák napja	A szeretet, megbecsülés érzésének erősítése. Családi kapcsolatok mélyítése.
	Madarak és fák napja	A természet szeretetére, tiszteletére, megóvására nevelés. Környezetvédelmi szokások alakítása, öko-szemlélet formálása.
Június	Nagyok búcsúja	Társas kapcsolatok mélyítése, csoportkohézió erősítése. Közösséghez tartozás érzésének megtapasztalása.
	Gyereknapi	Örömszerzés
	Nevelési értekezlet	Az éves munka értékelése, további feladatok meghatározása.

10. A PEDAGÓGIAI MUNKA EGYÉB SZÍNTEREI

10.1 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az óvodában

10.1.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Cél:

Az ép és sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelése. Sajátos nevelési igényű gyerekek életminőségének javítása, örömteli gyermekkor biztosítása.

Az óvodapedagógus feladata:

- ❖ Tevékenységre ösztönző, egészséges élettér és a fejlődéshez szükséges komplex nevelési környezet, feltételeinek biztosítása
- ❖ Az eltérés okait feltáró dokumentumok megismerésével korrekciós nevelés és ép funkciók fejlesztése
- ❖ Beilleszkedésük segítése, hátrányok kompenzálása, különbözőségük elfogadása.
- ❖ Speciális szakemberek bevonásával egyéni képességek fejlesztése.

Alapelvek:

- Esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés, inkluzív szemlélet
- Hatékony együttműködés a családdal és a speciális szakemberekkel.
- Differenciálás és egyéni bánásmód.

Tartalom:

Fejlesztés az eltérő fejlesztési ütem figyelembe vételével.

Szervezési elvek, keretek:

- Óvodai nevelés keretében- csoportokban
- Speciális feladatokat ellátó terápiák keretében- egyéni fejlesztés

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése teljes integráció keretén belül történik. A gyermekek integrált nevelésének felvállalásával esélyegyenlőséget teremtünk az óvodába járó gyermekek között.

10.1.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

Cél:

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek közösségbe való integrálása és differenciált fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata:

- ❖ Tevékenységre ösztönző, egészséges élettér és a fejlődéshez szükséges komplex nevelési környezet, feltételeinek biztosítása
 - ❖ A tanulási képességek megalapozása, valamint a diagnosztizálás során feltárt részképesség zavarok, gyengeségek korrekciója.
 - ❖ Beilleszkedésük segítése, hátrányok kompenzálása, különbözőségük elfogadása, tolerálása, az individuum védelme.
- Speciális szakemberek bevonásával egyéni képességek fejlesztése.**

Alapelvek:

- Esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés, inkluzív nevelés.
- Hatékony együttműködés a családdal és a speciális szakemberekkel.
- Differenciálás és egyéni bánásmód.

Tartalom:

Fejlesztés az eltérő fejlesztési ütem figyelembe vételével.

Szervezési elvek, keretek:

- Óvodai nevelés keretében- csoportokban integráltan, illetve egyéni fejlesztés.
- Speciális feladatokat ellátó terápiák keretében- egyéni fejlesztés.

10.1.3 Gyermekvédelem

Cél:

- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés és gondoskodás biztosításával.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett, a befogadó környezet

megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb
előítéletek kialakulásának megelőzése

Az óvodapedagógus feladata:

- ❖ A gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása.
- ❖ A hátrányok csökkentése, kompenzálása.
- ❖ A hátrányos helyzet, veszélyeztetett és tanköteles korú gyermek óvodába járásának nyomon követése.
- ❖ Családi környezet megismerése, folyamatos kapcsolattartás.
- ❖ Partneri kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- ❖ Jelzőrendszer működtetése.

Alapelv

- Inkluzív pedagógiai szemlélet
- A gyermekvédelmi munka minden pedagógus kötelessége és feladata.
- Integrált nevelés.
- Az óvodapedagógus minden esetben a gyermek érdekeit védi, képviseli.
- A szülő partner a nevelésben

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- Segíti és összehangolja az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét.
- Figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését.
- Részt vesz a szakmai továbbképzéseken, esetkonferenciákon, együttműködik a Jelzőrendszer tagjaival.
- Rendszeresen konzultál a védőnővel, gyermekorvossal.
- Figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos dokumentációt.

A szociális segítő feladatai:

- ❖ egyéni segítség, tanácsadás;
- ❖ csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka)

Támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását

- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatása
- veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése

- BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása
- észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységét: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással, a jelzés megtételének támogatása.

A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák közé tartoznak az esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is.

A gyermekvédelmi gondoskodásra leggyakrabban rászoruló gyermekek:

- Hátrányos
- Halmozottan hátrányos
- Veszélyeztetett

Teljes integráció keretén belül történik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése.

10.1.4 Tehetséggondozás

Cél:

- Célunk a kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felismerése, azonosítása *(kreatív, magas szintű átlagos képességű, fejlett finommotorikus koordinációval, és esztétikai érzéssel, érzelmi gazdagsággal, kíváncsisággal rendelkező gyermekek)*, egyéni képességük szerinti fejlesztésének segítése.
- Minden gyermek egyéni képességstruktúrájából az a kimagasló területek megtalálása.
- A kreatív, tehetségígéretes gyermekek további komplex fejlesztése, életútjának nyomon követése. A tehetségígéretes elhallódásának megelőzése, az lassabb ütemben fejlődő gyermekek érdeklődés szerinti képességének felismerése.

Az óvodapedagógus feladata:

A csoportban:

- ❖ Tapasztalatszerzéshez sokféle lehetőség nyújtása.
- ❖ A tehetséggondozás napi kereteinek megszervezése.
Meleg, elfogadó légkör, énkép erősítése.
- ❖ A napi tevékenységek differenciált tervezése.
- ❖ Általános és speciális képességek komplex fejlesztése.
- ❖ Szabadjáték biztosítása.

- ❖ Kreativitás fejlesztése.
- ❖ Élményszerző programok szervezése.

A tehetséggondozó műhelyben:

- ❖ Vizuális-, irodalmi-, zenei- esztétikai élmények fejlesztése, gazdagítása.
- ❖ Gondolkodás fejlesztése, probléma megoldó képességek fejlesztése.
- ❖ Megismerő, befogadóképesség fejlesztése.
- ❖ Önkifejező készség, kreativitás, fantázia fejlesztése.
- ❖ A mese és a vers kreatív újragondolása a zene és a különböző vizuális technikák segítségével.
- ❖ Komplex zenei képességeinek és mozgáskultúrájának fejlesztése.
- ❖ Több érzékszerven keresztül történő tapasztalatszerzés biztosítása a mese és gyermekirodalom segítségével.
- ❖ A mesélés, bábozás, dramatizálás során lehetőség biztosítása az önkifejezésre, újra alkotásra.
- ❖ Vizuális megismerő-, befogadó-, alkotóképesség (vágy) fejlesztése.
- ❖ Anyagok, kreatív technikák, vizuális problémák megismerése.
- ❖ Vizuális memória fejlődésének támogatása.
- ❖ Vizuális nyelv folyamatos megújítása, gyakorlása, vizuális kommunikáció.

A tehetségígéretesek kiválasztási szempontjai:

- magas szintű képességek (magasszintű, elvont, rugalmas, eredeti, kreatív, alkotó képes gondolkodás)
- fejlett finommotoros koordináció
- fejlett esztétikai érzék, érzelmi gazdagság, kíváncsiság
- humorérzék, érdeklődés, motiváltság
- feladat iránti elkötelezettség, kitartás, önállóság

- egyéni megoldásokat kereső
- egyedi látás-és kifejezési mód
- gazdag belső kép, fejlett fantázia és anyanyelvi képesség

Alapelvek:

- A fejlettségi szint megállapítására épülő tudatos fejlesztés, mely által az egész személyiséget fejlesztjük.
- Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, a gyermek erős és gyenge oldalainak egyidejű fejlesztése.
- A tehetségfejlesztés az óvodai nevelés szerves része.
- A játékoság elve érvényesül.
- A tevékenységet óvodapedagógus végzettséggel rendelkező szakember vezeti.

Tartalom:

Fejlettségi szintre épülő speciális anyagválasztás.

Szervezési elvek, keretek:

- A tevékenységek szervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, a kiemelkedő képességek megjelenési formáját, a fejlettség szintjét.
- Főleg az egyéni, alkalmanként a mikro csoportos fejlesztést alkalmazzuk.
- Spontán és irányított tanulási forma egyaránt alkalmazható.
- Törzsidőben komplex tehetséggondozás formájában működik.

Cél: a szülők megnyerése a tehetségigéreték támogatásához

További feladataink:

- a tehetséges gyermek szüleinek tájékoztatása,
- tanácsadás, támogatás,
- a gyermek fejlődésének közös értékelése
- közös programok - igény szerint
- iskolaválasztás segítése.

10.1.5 Felzárkóztató műhely

(Az óvodában maradt tanköteles gyermekek részére)

Cél:

- Az óvodában maradó tanköteles korú gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, óvoda-iskola átmenet támogatása, a preventív és hátránycsökkentő szerep

megvalósítása.

- A felzárkóztatásra szoruló gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése.

Az óvodapedagógus (fejlesztőpedagógus) feladatai:

- ❖ Inkluzív pedagógiai környezet biztosítása.
- ❖ A felzárkóztatás kereteinek megszervezése.
- ❖ A tanulási képességek komplex megalapozása, a mérések során feltárt mutatók alapján.
- ❖ Egyéni fejlesztési tervek készítése, módosítása a mérési eredmények tükrében. (Évente 3 alkalommal.)
- ❖ A gyermekek fejlettségéhez igazított anyag kiválasztás.
- ❖ A tevékenységek differenciált tervezése, megvalósítása, fejlesztő pedagógus közreműködésével egyéni képességek fejlesztése.
- ❖ Olyan nevelési hatások biztosítása, melyek egész személyiséget fejlesztenek.
- ❖ Kapcsolattartás a csoportok óvodapedagógusaival, a gyermekek fejlődésének nyomon követése.
- ❖ A szülők megnyerése a közös fejlesztésre.

Alapelvek:

- Esélyteremtés, hátránycsökkentés, inkluzív szemlélet.
- Minden gyermek önmagához képest fejleszthető.
- Egyéni fejlettségre épülő tudatos, differenciált fejlesztés, mely által az egész személyiség fejlődik.

Tartalom:

- A gyermekek fejlettségi szintjére, ismereteire épülő differenciált anyag kiválasztás.
- A fejlesztés a szakemberek által kidolgozott tartalomra és tematikára épül, mely a fejlesztési irányokat megjelölve, komplex módon igazodik a gyermek egyéni fejlődési üteméhez.
- A tervező munka során figyelembe vesszük a gyermekek szakértői vizsgálatának eredményeit, a mérési mutatókat és az óvodapedagógusok megfigyeléseit.
- A változatos tevékenységek szervezésében használjuk az óvodai játékeszközöket,

saját készítésű képességfejlesztő játékokat, Mozgáskotta, Sakk játszótér és a „Legó matek” elemeit.

Szervezési elvek, keretek:

- Felzárkóztató tevékenység szervezése heti egy alkalommal.
- A tevékenységek szervezésénél a résztvevő gyermekek fejlettségi szintjét vesszük figyelembe.
- A tevékenységszervezés tudatosan irányított formáját alkalmazzuk, elsősorban egyéni és alkalmanként mikro csoportos formában.

11. NEVELÉSI IDŐN TÚLI SZOLGÁLTATÁSOK

Cél:

A partnerek igényeinek lehetőség szerinti figyelembe vétele mindaddig, amíg a gyermekek érdekeit nem sérti.

Az óvodapedagógus feladata:

- ❖ A törvény szerinti keretek biztosítása.
- ❖ A foglalkozási napló vezetése a foglalkozást vezető feladata.

Térítésmentes szolgáltatások

- **Hittan, hitoktatás**
Tiszteletben tartjuk a szülők világnézeti - vallási meggyőződését.
Tagóvodánként a szülők igényei alapján lehetővé tesszük, hogy heti rendszerességgel a gyermekek az egyház által szervezett fakultatív hitoktatásban vegyenek részt.
- **Játszóház**

12. DOKUMENTÁCIÓ

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján az óvodai csoportban használt kötelező nyomtatványok:

1. Felvételi és mulasztási napló
2. Óvodai csoportnapló
3. Egyéni fejlődés mutatói

Dokumentum	Kitöltés határideje	Kitölti	Ellenőrizheti
Felvételi és mulasztási napló	Minden nevelési év szeptember 15-ig	A csoportok óvónői	Fenntartó Szakmai felügyeleti szerv Intézményvezető Általános helyettesek Tagóvoda vezetők Magyar Államkincstár Állami Számvevőszék
Óvodai csoportnapló	Minden nevelési év <u>szeptember 15-re:</u> a 3 - 8. és a 11 - 19. oldalig. <u>szeptember 15-től:</u> folyamatos tervezés és értékelés a 25. oldaltól, az óvónők által meghatározott időtartamra	A csoportok óvónői	Fenntartó Szakmai felügyeleti szerv Intézményvezető Általános helyettesek Tagóvoda vezetők Magyar Államkincstár Állami Számvevőszék
Egyéni fejlődés mutatói	A gyermekek aktuális fejlettségének megállapítása- mérése- óvodába érkezéskor, október 15, tanköteles gyermekek március 30., a többi gyermek esetében minden nevelési év áprilisában	A csoportok óvónői	Intézményvezető Általános helyettesek Tagóvoda vezetők

Felvételi és mulasztási napló

A.TÜ. 724/A számú formanyomtatvány.

Óvodai csoportnapló (saját készítésű)

Az intézmény minden csoportja a sajátkészítésű naplót vezeti.

Egyéni fejlődés mutatói (saját készítésű)

1./ *Anamnézis* (óvodába lépéskor a szülő tölti ki)

2./ *Egyéni fejlődés dokumentumai:*

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Agárdy Sándor: Praktikum az óvodai és az általános iskolaikörnyezeti neveléshez mindenkinek. AQUA Kiadó Budapest 1995.
- Angela Wilkes: Első természetbúvár könyvem Passage Kiadó
- Balogh Éva: Fejlődéslélektan I. jegyzet Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 1993
- Bánki Vera – Bálványos Huba: Differenciálás a művészeti nevelésben
- Becsi Bertalan Sarolta -Kunos Andrásné: Az óvodai testnevelés mozgásrendszere és feldolgozása
- Bíró Antalné: Szakirodalmi személyiség gyűjtemény
- Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola 1
- Dr. Budai Béla: A személyiségfejlődés és nevelési szociálpszichológiája. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest
- Dankó Ervinné Dr.: Az óvoda irodalmi nevelési kérdései korunkban (jegyzet) Dinasztia Kiadó Budapest 1994
- Dr. Farkasné Dr. Patakfalvi Vigh Katalin: A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve RAABE
- Kisgyermek nagy problémák 2007. december
- Dr. Fejes Erzsébet: Fejlesztő tervek gyűjteménye Miskolc 2009.
- Kanczler Gyuláné: Mesélő természet Kincs Könyvkiadó, 1995
- Forrai Katalin: Ének az óvodában EDITINÓ MUSÍCA Budapest 1974
- Gaál Sándorné - Kunos Andrásné: Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában Szolnok, Color Print Nyomda, 1996
- Gulyás Pálné, Láng Edit, Vízy Istvánné szerkesztő: Természetvédelem és környezetvédelem a nevelésben TKTE. Budapest 1997
- Dr. Havas Péter: A kisiskolások környezeti nevelése "Réce füzetek" Alapítvány a Magyarországi nevelésért Budapest 1993
- Horváth Györgyné - Kissné Takács Erika – Rákóczi Zoltánné: Az óvodás korú gyermekek megismerésének, fejlesztésének rendszere és eszköztára Debrecen Pedellus Tankönyvkiadó 2005.
- Lengyel Jánosné: Tanuljatok meg élni a természettel Média Mix Kiadó

- Huba Judit: Pszichomotoros fejlesztés a gyógypedagógiában Tankönyvkiadó 1991
- Stöcker Károlyné (szerkesztésében): Játékszichológia
- Jaen Piaget: Szimbólumképzés a gyermekkorban Gondolat 1978
- Jaen Piaget: Válogatott tanulmányok
- Kanczler Gyuláné dr.: A környezeti nevelés pedagógiai és pszichológiai alapja ELTE TOFK Budapest 2001
- Dr. Kárász Imre: Ökológiai és környezetvédelmi alapismeretek TYPOTEX Kft. Budapest 1990
- Kompetencia alapú óvodai program
- Kovács György – Bakosi Éva: Játék az óvodában Debrecen, Szerzői kiadás, 1995
- Környezeti nevelés az iskolarendszer egészében és az óvodában Természet és Környezetvédő Tanárok Egyesülete Budapest 1996
- Köznevelési Törvény 1993. és módosításai
- Kranz Flohri és Asztrid Schwgter: Találkozunk az erdőben. ÖKOFÓRUM Alapítvány
- Labancz Györgyi szerkesztő: Óvodások környezeti nevelése "Réce füzetek" Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért Budapest 1998
- Márványköviné - Jászberényi Ágnes szerkesztő: Látható természet I.
- Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan Bp. Gondolat, 1978
- Mozgásműveltség fejlesztése: Óvodai program
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés -De hogyan? NAT-TAN sorozat Budapest OKI. 1996.
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel JNSZM/INT 1997
- Nagy Jenőné:Csak tiszta forrásból Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel sorozat II. száma 2002
- Nagy Jenőné - Németh Menyhért -Novákné Cseh Ibolya: Rajz, mintázás, kézimunka Módszertani könyv Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja. Óvónők Kincsestára – Módszertani kézikönyv RAABE
- Ötlettár a környezeti neveléshez Tiszta Forrás Egyesület Kazincbarcika 1997
- Pereszlényi Éva – Porkolábné Balogh Katalin: Játék-mozgás, kommunikáció Alcius Bt. 1996
- Perlai Rezsőné: Matematikai nevelés gondolkodásfejlesztés az óvodában Magyar Pedagógiai társaság kisgyermek-nevelési Szakosztály 1990
- Perlai Pezsőné: Játék és tanulás

- Porkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában Alex - Típo Budapest 1992.
- Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermekek fejlettségének megállapodásához Szolnok JNSZM Intézet 1983
- Programterv az óvodai testneveléshez Brunszvik Teréz Óvóképző Főiskola Programfüzetek III. Szarvas 1995
- Puki Istvánné: Konfliktus kezelés az óvodában RAABE 2009.
- Rudolf Arnheim: Vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája Gondolat 1979
- Sajátos nevelési gyermekek, tanulók óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről Oktatási Miniszter II/2005 (III.1.) OM rendelete
- Stöchert Károlyné: Játékszociológia Eötvös József könyvkiadó Budapest 1995
- Szarkáné Horváth Valéria: Az óvodai ének-zene foglalkozások módszertana Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest 1995
- Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata 1999
- Dr. Takács Bernadett: Gyermekjáték terápia
- Dr. Tóthszöllősyné - Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában Budapest For.Co Kft. és a Váci OFSZET Kft. 1994
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában Zeneműkiadó Budapest 1982
- Turmezeyné Heller Erika – Balogh László: Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés
- Vásárhelyi Tamás és Viktor András szerkesztő: Nemzeti környezeti nevelés és stratégia Villányi Györgyné szerkesztő: Óvodavezető kézikönyve I-V.
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv>
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet – az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról:
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>
- Fábrián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program Miskolc, 1996.
- Goebel, Wolfgang; Glöckler Michaela: A nagy gyermek-kalauz. Futura Könyvek, Pilisszentkereszt, 2011.
- Venterné Balogh Angelika: Ajánlások a pszichés fejlődés zavaraival küzdő gyermekek kompetencia alapú fejlesztéséhez I. (magatartászavar esetén), 2006.
- Nagy Jenőné: Tehetségígéreték gondozásának elmélete és gyakorlata, 2012.

- Országos tanfelügyelet kézikönyv óvodák számára - ötödik, javított kiadás:
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/2019_psze/PSZE_ovodai_kezikonyv.pdf
 - Dr. Dankó Ervinné: Nyelvi kommunikációs nevelés az óvodában, 2000.
 - Dr. Dankó Ervinné: Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban, 2003.
 - Kovács György- Bakosi Éva Játék az óvodában Debrecen, 2005.
 - Porkolábné dr. Balogh Katalin: Komplex prevenciós óvodai program – Kudarc nélkül az iskolában, 2009.
 - Dr. Deliné Dr. Fráter Katalin: A differenciáló pedagógia alapjai, sajátosságai az óvodai nevelésben, 2010.
 - Vekerdy Tamás: Gyerekek, óvodák, iskolák, 2006.
 - Perlai Rezsőné: Az óvodáskor fejlesztő játéakai, 2014.
 - Czeizel Endre: Sors és tehetség. 2004. Urbis Könykiadó
 - Gyarmathy Éva: A tehetség. Budapest, 2006, ELTE Eötvös Kiadó
- Szabóné Oláh Márta: Az óvoda tehetségkonceptiójának bemutatása. Záródolgozat. Sopron – Győr, 2012, Tehetségszaktanácsadó képzés

13. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A pedagógiai program érvényességi ideje a nevelő testület határozata alapján érvényes:

A program nyilvánossága biztosított. Megtalálható:

- a tagintézmény vezetői iroda,
- a Kazincbarcikai Összevont Óvodák honlapja,
- az óvodai beiratkozás alkalmával, a szülők tájékoztatása a program tartalmáról,

A pedagógiai program módosításának indokai:

- törvényi tartalmi szabályozások változása,
- szervezeti átalakítás,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőtestületének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten,

A program érvényességi ideje: **2022. szeptember 1 – 2027. augusztus 31.**

A program felülvizsgálata: **2027. május 31.**

14. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. **Készítette:** Kazincbarcikai Összevont Óvodák Székhely Óvodájának nevelőtestülete.
Kazincbarcika, 2022. augusztus 25.

.....
Liptákné Gergely Valéria
Intézményvezető

.....
Tarné Venczel Ágnes
Tagóvoda vezető

2. A Kazincbarcikai Összevont Óvodák Székhely Óvodájának módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban magasabb jogszabályban- 2012. (VIII.3.) EMMI rendelet 118. § (3) a. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról szakmai véleményt alkotott az intézményben működő szakmai munkaközösség.

Kazincbarcika, 2022. augusztus 26.

.....
Szakmai munkaközösség vezető

3. A Kazincbarcikai Összevont Óvodák Székhely Óvodájának módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban a tájékoztatást megkapták.

Kazincbarcika, 2022. augusztus 26

Nevelőmunkát segítő alkalmazottak képviselőjében:

.....

.....

4. A Kazincbarcikai Összevont Óvodák Székhely Óvodájának módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan a tájékoztatást megkapták.

Kazincbarcika, 2022. augusztus 26.

Szülők képviselőjében:

.....

5. Területi hatály:

A tagóvoda területére a tagóvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó- óvodán kívüli programok helyszínére.

6. Személyi hatály:

- az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra, és pedagógiai munkát közvetlen segítőkre,
 - továbbá azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek feladataik megvalósításában.

7. A Nkt. 26.§ (1) bekezdése alapján Tarné Venczel Ágnes mint a Kazincbarcikai Összevont Óvodák Székhely óvodájának vezetője nyilatkozom, hogy a Székhely Óvoda módosított pedagógiai programja jelenlegi módosítása többletfinanszírozást nem igényel.

Kazincbarcika, 2022. augusztus 26.

Tarné Venczel Ágnes.....
Tagóvoda vezető

8. A tagóvoda nevelőtestülete magasabb jogszabályban meghatározott elvárás alapján, át nem ruházható jogkörében –(Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) – biztosított döntési hatáskörében 2022.08.25. kelt határozatával elfogadta.

Kazincbarcika, 2022. augusztus 26.

Slagovics Péter.....
a nevelőtestület nevében

9. A tagóvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott döntési hatáskörében 2022.08.25. kelt határozatával JÓVÁHAGYTA.

Kazincbarcika, 2022. augusztus. 26.

Liptákné Gergely Valéria
intézményvezető

